

Inntak til videregående opplæring og formidling til læreplass - Udir-2-2021

RUNDSKRIV SIST ENDRET: 11.11.2021

Rundskrivet handler om

- inntak til videregående opplæring etter forskrift til opplæringsloven kapittel 6
- formidling til læreplass etter forskrift til opplæringsloven kapittel 6A

Målgruppen er både fylkeskommuner og statsforvaltere. Rundskrivet er et oppslagsverk, særlig for de som arbeider med inntak til videregående opplæring og formidling til læreplass. Informasjonen er primært hentet fra høringsnotater.

Innhold

Del 1 – Kapittel 6 Inntak til videregående opplæring, felles bestemmelser

§ 6-1 Virkeområde

§ 6-2 Lokal forskrift om inntak

§ 6-3 Bruk av retten til videregående opplæring

§ 6-4 Gjesteelever

§ 6-5 Fulltidselev og deltidselev

§ 6-6 Utvekslings elever

§ 6-7 Informasjonsplikt

§ 6-8 Søknadsfrist

§ 6-9 Krav til søknaden

§ 6-10 Klage på vedtak om inntak

§ 6-11 Særlige regler om inntak til enkelte utdanningsprogrammer

§ 6-12 Inntak til landslinjer

Del II Inntak til vg1

§ 6-13 Vilkår for inntak til vg1

§ 6-14 Rekkefølge ved inntak til vg1

§ 6-15 Fortrinnsrett til et særskilt utdanningsprogram

§ 6-16 Krav til den sakkyndige vurderingen

§ 6-17 Fortrinnsrett for søkere med sterkt nedsatt funksjonsevne

§ 6-18 Fortrinnsrett for søkere med rett til opplæring i eller på tegnspråk etter opplæringsloven § 3-9

§ 6-19 Fortrinnsrett for søkere med vedtak om utvidet tid

§ 6-20 Rangering av søkere

§ 6-21 Utrekning av poeng

§ 6-22 Søkere som har rett til spesialundervisning, og som mangler vurdering med karakter i mer enn halvparten av fagene

§ 6-23 Søkere som har rett til særskilt språkopplæring etter opplæringsloven § 2-8, og som mangler vurdering med karakter i mer enn halvparten av fagene

§ 6-24 Søkere uten tallkarakterer eller uten sammenlignbart karaktergrunnlag

§ 6-25 Søkere som av andre særlige grunner må behandles individuelt

§ 6-26 Søkere uten vurdering med karakter i halvparten av fagene

§ 6-27 Deltidselever til vg1

Del III. Inntak til vg2 og vg3

§ 6-28 Vilkår for inntak til vg2 og vg3

§ 6-29 Rekkefølge ved inntak til vg2 og vg3

§ 6-30 Fortrinnsrett for søkere med sterkt nedsatt funksjonsevne

§ 6-31. Fortrinnsrett for søkere med rett til opplæring i eller på tegnspråk etter opplæringsloven § 3-9 og som ønsker opplæring med tolk på en ordinær videregående skole

§ 6-32 Fortrinnsrett for søkere med vedtak om utvidet tid

§ 6-33 Rangering av søkere

§ 6-34 Utrekning av poeng

§ 6-35 Søkere med enkeltvedtak om spesialundervisning eller planlagt grunnkompetanse

§ 6-36 Søkere uten tallkarakterer eller uten sammenliknbart karaktergrunnlag

§ 6-37 Inntak på individuelt grunnlag som fulltidselev for søkere som ikke har bestått i alle fag

§ 6-38 Søkere som av andre særlige grunner må behandles individuelt

§ 6-39 Deltidselever til vg2 eller vg3

Del IV. Inntak til knutepunktskoler for tegnspråklige søkere med rett til opplæring i og på tegnspråk etter opplæringsloven § 3-9

§ 6-40 Vilkår for inntak til knutepunktskoler

§ 6-41 Sakkyndig vurdering

§ 6-42 Saksbehandling

§ 6-43 Inntaksrekkefølge til knutepunktskoler

Del V. Inntak til noen statlige videregående skoler

§ 6-44 Særskilt om inntak til noen statlige videregående skoler

Del VI. Inntak av voksne med og uten rett til videregående opplæring

§ 6-45 Inntak av voksne med rett til videregående opplæring

§ 6-46 Realkompetansevurdering av voksne med rett til videregående opplæring ved inntak

§ 6-47 Krav til saksbehandling for voksne med rett til videregående opplæring

§ 6-48 Inntak av voksne uten rett

§ 6-49 Inntaksrekkefølge

Kapittel 6A om formidling til læreplass

§ 6A-1 Virkeområde og vilkår for formidling til læreplass som lærling, praksisbrevkandidat eller lærekandidat

§ 6A-2 Lokal forskrift om formidling

§ 6A-3 Informasjonsplikt

§ 6A-4 Søknadsfrist

§ 6A-6 Formidling av lærlinger, praksisbrevkandidater og lærekandidater

§ 6A-7 Avtale om annen organisering av opplæringa

§ 6A-8 Unntak fra opplæringsordninga for lærling, praksisbrevkandidat eller

Del 1 – Kapittel 6 Inntak til videregående opplæring, felles bestemmelser

§ 6-1 Virkeområde

I første avsnitt går det frem at dette kapitlet regulerer inntak til all offentlig videregående opplæring. Med «all offentlig videregående opplæring» menes inntak av personer med ungdomsrett etter opplæringsloven § 3-1, både inntak av søkere til ordinære videregående skoler, inntak til knutepunktskoler og til noen statlige videregående skoler til vg1, vg2 og vg3, samt inntak av voksne med og uten rett til videregående opplæring etter opplæringsloven § 4A-3.

Videre i første avsnitt er det presisert at formidling til lære plass er regulert i kapittel 6A. Kapitlet gjelder heller ikke for kurs e.l. til privatister eller praksiskandidater. Inntak til friskoler er regulert i friskoleloven § 3-1 og forskrift til friskoleloven kapittel 11.

Andre avsnitt viser til hvem som har rett til videregående opplæring etter opplæringsloven § 3-1 og § 4A-3. Søkere som er 24 år, men fyller 25 år i løpet av kalenderåret som hun eller han søker om videregående opplæring, regnes som voksen, jf. opplæringsloven § 4A-3.

§ 6-2 Lokal forskrift om inntak

Bestemmelsen regulerer både plikten til å fastsette en lokal inntaksforskrift, og innholdet i en slik forskrift.

Plikt til å fastsette lokal forskrift om inntak

I § 6-2 første avsnitt står det at fylkeskommunene skal fastsette en lokal forskrift om

inntak. Fylkeskommunen kan velge å samle den lokale forskriften om inntak etter denne bestemmelsen og den lokale forskriften om formidling til læreplass etter § 6A-2 i en forskrift. Bestemmelsen gir fylkeskommunen en rett til å fastsette en lokal forskrift som gir mer utfyllende bestemmelser om inntak. Den lokale forskriften skal utfylle kapittel 6 og angi mer uttømmende hvordan den enkelte fylkeskommunen gjennomfører inntaket. Ved at fylkeskommunen må fastsette de lokale bestemmelsene i forskriftsform vil det bli tydeligere for søkeren hvilke lokale regler om inntak som gjelder, og enklere for fylkeskommunene å sammenligne lokale bestemmelser.

Den lokale forskriften må være i samsvar med opplæringsloven med forskrifter og forvaltningsloven. Det er viktig at fylkeskommunen påser at den lokale forskriften ikke strider mot bestemmelser i opplæringsloven. Det er også viktig at fylkeskommunen sikrer at forskriften er i samsvar med læreplanverket, og den fastsatte tilbudsstrukturen. Det skal ikke være andre søkbare tilbud enn de som følger av tilbudsstrukturen. Den lokale forskriften må ikke uthule søkeres rettigheter, og fylkeskommunen kan ikke fastsette bestemmelser i den lokale forskriften i strid med kapittel 6. Det er for eksempel ikke tillatt å fastsette at det skal brukes inntaksprøve på andre utdanningsprogram enn det som følger av § 6-11. Det er heller ikke anledning til å fastsette et krav om kompetanse i norsk i forskriften.

Forskriften skal være utarbeidet i samsvar med kravene i forvaltningsloven kapittel 7. Se nærmere om fastsettelse av lokale forskrifter.

Innholdet i forskriften

I første avsnitt omtales innholdet i den lokale forskriften. Her følger det at forskriften skal inneholde regler om hvordan inntaket blir gjennomført lokalt. Dersom fylkeskommunen deler fylket inn inntaksområder må det følge av forskriften hvem som kan søke i de ulike inntaksområdene. Det må også gå frem om det er noen utdanningsprogram eller programområder hvor fylkeskommunen har særskilte inntakskrav. Det er fastsatt i § 6-11 hvilke rammer som gjelder for å fastsette særskilte krav, og det er ikke adgang til å fastsette særskilte inntakskrav på andre utdanningsprogram eller programområder enn de som følger her.

I andre avsnitt er det presisert at den lokale forskriften også skal inneholde regler om inntak til landslinjer og til de statlige videregående skolene. Kravet om at den lokale forskriften skal

inneholde regler om inntak til de statlige videregående skolene, gjelder også for andre fylkeskommuner enn de som de statlige skolene ligger i. Dette betyr blant annet at alle fylkeskommuner skal regulere hvordan inntaket til de samiske videregående skolene i Karasjok og Kautokeino skal skje.

Eksempler på andre forhold som bør fastsettes i den lokale forskriften er inntak til landsdekkende tilbud, hva som er delegert fra fylkeskommunen til rektorene, behandlingen av søknader som kommer inn etter søknadsfristen (se § 6-8 fjerde avsnitt), og bruk av videresøk (se merknad til § 6-9).

§ 6-3 Bruk av retten til videregående opplæring

Bestemmelsen regulerer både bruk av retten til videregående opplæring for deltidselever og hvor store deler av ett år en elev kan bruke før han eller hun har brukt opp retten til ett opplæringsår.

Mindre enn 1/3 av timetallet

I første avsnitt er det fastsatt at søkere med lovfestet rett til videregående opplæring etter § 3-1 ikke bruker av retten dersom det samlede timetallet hans eller hennes utgjør mindre enn 1/3 av timetallet som er fastsatt for et utdanningsprogram eller programområde. Når det skal avgjøres hvor mange timer deltidseleven mottar, er det inntaksvedtaket som er avgjørende. For eksempel vil en deltidselev som tar fag som utgjør mindre enn 10 timer i uka, og går på et utdanningsprogram som skal ha 30 timer per uke, ikke bruke av retten sin.

Måneder av ett år

I andre avsnitt står det at hvis fylkeskommunen er i tvil om en søker har brukt opp retten til videregående opplæring etter å ha tatt imot en plass og slutter i løpet av skoleåret, så må dette vurderes skjønnsmessig og konkret etter søknad. Fylkeskommunen kan som en veiledende frist legge til grunn av den som har vært elev ved en skole per 1. november trolig har brukt opp ett år av retten sin det aktuelle opplæringsåret. Den som har sluttet før 1. november vil ikke ha brukt av retten sin.

§ 6-4 Gjestelever

I opplæringsloven § 13-3 andre avsnitt er det fastsatt at fylkeskommuner «som har ledig kapasitet, har plikt til å gi tilbud til søkjarar frå andre fylke.» Denne bestemmelsen regulerer inntak av disse elevene.

Retten til inntak og kapasitet

I § 6-4 første avsnitt er retten til å søke om videregående opplæring som gjesteelev, for søkere med ungdomsrett, jf. opplæringsloven § 3-1, regulert. Voksne er ikke omfattet av reglen om gjesteelever, men det er lagt til grunn at regelverket ikke er til hinder for at fylkeskommune prioriterer voksne søkere med rett, dersom dette er hensiktsmessig for å oppfylle forpliktelsene overfor voksne søkere.

Søkeren må søke på nytt til hvert opplæringsår. Det er også fastsatt at søknaden sendes til vertsfylkeskommunen. De ordinære reglene om søknadsfrist og krav til søknaden i §§ 6-8 og 6-9 gjelder. Reglene om inntak av gjesteelever gjelder også elever som har rett til utvidet tid etter opplæringsloven § 3-1 fjerde eller femte avsnitt. Det er hjemfylket som innvilger utvidet tid.

Andre avsnitt fastsetter at vertsfylket må ta inn gjesteelever til tilbud som eleven har søkt på, om det er ledig kapasitet. Ledig kapasitet avhenger blant annet av dimensjoneringen av opplæringstilbudet. Dersom vertsfylket har ledig kapasitet, så har eleven en rett til å bli tatt inn til tilbudet. Vertsfylket kan avslå søknad om de ikke har ledig plass. Hva som menes med «ledig kapasitet» er omtalt slik i Prop. L 72 (2015-2016) punkt 3.6.4: «Innanfor den dimensjoneringa som fylkeskommunane har valt, vil forslaget føre med seg at dei får ei plikt til å ta imot gjesteelevar på tilbud der det er ledig kapasitet. Om det er ledig kapasitet, vil vere avhengig av fleire forhold. Skolebygningen og dei fysiske rammene utgjør ei absolutt grense for kor mange elevar det er mogleg å ta inn. I tillegg vil forhold som personale, klassetal og klassestorleik spele inn når fylkeskommunen vurderer kor mange elevar som skal takast inn på eit tilbud. Slik departementet vurderer det, talar omsynet til eit pedagogisk forsvarleg og økonomisk effektivt skoletilbod for at fylkeskommunane kan bestemme kor mange og store klassar det skal vere – og dermed setje nokre rammer for kapasiteten ved den enkelte skolen utover dei absolutte rammene.»

Rekkefølge, vilkår og klage

I tredje avsnitt er inntaksrekkefølgen regulert. Her går det frem at søker med ungdomsrett

som er bosatt i fylket skal prioriteres foran gjesteelever. Rekkefølgen for inntak følger av nummer 1 til 3. Her følger det at etter at egne søkere er tatt inn så skal fylkeskommunen ta inn prioriterte gjesteelever og deretter søkere som søker på grunnlag av poengsum. I fjerde avsnitt åpnes det likevel for at fylkeskommunen kan la gjesteelever konkurrere på lik linje med søkere som er bosatt i fylket. Det er presisert at dette bare gjelder der fylkeskommunen kan oppfylle retten til videregående opplæring for de søkerne som er bosatt i fylket, for eksempel retten til inntak til et av tre alternative utdanningsprogram på vg1, jf. opplæringsloven § 3-1 sjette avsnitt.

Vilkårene for å kunne bli tatt inn som prioritert gjesteelev finnes i femte avsnitt. Det er fastsatt at søkeren må ha et særlig behov. Det særlige behovet må skyldes sosiale eller pedagogiske grunner. I Prop.72 L (2015-2016) punkt 3.6.6 fremgår følgende:

«Departementet understreker at en slik rett til prioritering vil være knyttet til behovet for å gå på skole i annet fylke, og at det ikke vil være tilstrekkelig at eleven har særlige pedagogiske eller sosiale behov. Rett til å bli prioritert foran andre gjesteelever antas derfor å kun bli aktuelt for et fåtall av elever og den klare hovedregelen vil være inntak på grunnlag av karakterer.

Departementet vil understreke at elever har rett til et godt psykososialt miljø, og at fylkeskommunen etter opplæringsloven har en klar plikt til å sørge for at dette blir oppfylt på den skolen eleven går på. En prioriteringsrett til skoler i andre fylker vil ikke påvirke hjemfylkets ansvar for å oppfylle retten til et godt psykososialt miljø. Det kan likevel tenkes tilfeller der eleven selv ønsker å gå på skole i annet fylke og hvor elever har særlige pedagogiske eller sosiale behov som kan bli best ivaretatt ved at elevene får mulighet til dette. Departementet vil understreke at det vil være frivillig for elever å søke seg til skoler i andre fylker.»

Det er søkeren selv som har ansvaret for å fremskaffe dokumentasjon for at hun eller han oppfylder vilkårene. Etter at dokumentasjonen er fremskaffet vil vertsfylket behandle søknaden og ta stilling til om vilkårene for å tas inn som prioritert gjesteelev er oppfylt. Dersom vilkårene for å tas inn som prioritert gjesteelev ikke er oppfylt, vil gjesteeleven konkurrere på lik linje med andre gjesteelever.

Sjette avsnitt omhandler inntak av gjesteelever som har rett til opplæring i samisk. Disse kan tas inn som prioritert gjesteelev der søkeren har behov for å gå på skole i et annet fylke for å få opplæring i eller på samisk eller i særskilte samiske fag. Det er søkeren selv som har

ansvaret for å fremskaffe dokumentasjon som viser at hun eller han har rett til opplæring i samisk etter opplæringsloven § 6-3.

Det er ifølge syvende avsnitt vertsfylket som er klageinstans for inntak av gjesteelever.

Dette fremgår også av opplæringsloven § 15-2 tredje avsnitt.

Fylkeskommunen kan regulere inntak av gjesteelever nærmere, jf. åttende avsnitt. Dersom fylkeskommunen fastsetter lokale bestemmelser om inntak av gjesteelever, må dette være i samsvar med reglene i bestemmelsen her og opplæringsloven § 3-1.

§ 6-5 Fulltidselev og deltidselev

I denne bestemmelsen reguleres fulltidselever og deltidselever. Inntak av deltidselever til vg1 er også regulert i §§ 6-14 og 6-27 og inntak av deltidselever til vg2 og vg3 er regulert i §§ 6-29 og 6-39. Inntak av deltidselever til vg1, vg2 og vg3 bygger på prinsippet i tredje avsnitt.

Definisjonen av fulltidselev og deltidselev

Første og andre avsnitt må ses i sammenheng. Første avsnitt definerer hvem som er fulltidselever. Som fulltidselev regnes en elev som er tatt inn til opplæring i et fullstendig utdanningsprogram på vg1 eller et fullstendig programområde på vg2 eller vg3.

Andre avsnitt inneholder definisjonen av hvem som er deltidselev. Det er her fastsatt at en deltidselev er en elev som har mindre opplæring på et trinn i videregående opplæring enn det som er fastsatt i læreplanverket for det aktuelle utdanningsprogrammet på vg1 eller for programområdet på vg2 eller vg3. En deltidselev kan være tatt inn til ett eller flere fag, men det kan også være en elev som ikke følger opplæringen i ett fag. Det vil normalt være slik at dersom timetallet til en elev er lavere enn det som er fastsatt på det aktuelle utdanningsprogrammet/programområdet i fag- og timefordelingen, så vil hun eller han være deltidselev. En elev som har fått innvilget søknad om ikke å være elev i et fag for å melde seg opp til privatisteksamen i faget, vil være en deltidselev. Dersom eleven har det antallet fag og timer som kreves av fag- og timefordelingen, vil hun eller han kunne ta eksamen i andre programfag i tillegg og fortsatt være fulltidselev.

Det er imidlertid ikke slik at en elev som har et lavere timetall enn det som følger av fag- og timefordelingen i alle tilfeller skal regnes som deltidselev og skal tas inn til neste trinn som

deltidselev. Minoritetsspråklige elever som har enkeltvedtak om innføringstilbud, vil normalt være fulltidselever selv om det er fastsatt i enkeltvedtaket etter opplæringsloven § 3-12 at han eller hun skal ha et lavere timetall. Det vil her være et særskilt hjemmelsgrunnlag for det lavere timetallet. Søkere som på ungdomstrinnet har tatt fag fra videregående opplæring etter § 1-15 vil også være fulltidselever. Her bør fylkeskommunen legge til rette for at eleven kan følge opplæringen i det eller de aktuelle fagene på neste nivå. Elever som har enkeltvedtak om utvidet tid etter opplæringsloven § 3-1 femte avsnitt og som trenger flere år på et videregående trinn og av den grunn er tatt inn til mindre opplæring enn det som er fastsatt i det aktuelle utdanningsprogrammet, skal også regnes som fulltidselever.

Fra fulltidselev til deltidselev

Tredje avsnitt regulerer adgangen for en fulltidselev til å endre status til deltidselev. I andre avsnitt er det fastsatt at myndigheten til å avgjøre om en fulltidselev kan endre sin status til å bli deltidselev er lagt til fylkeskommunen. Fylkeskommunen kan delegerer myndighet til å treffe disse avgjørelsene til rektorene ved de videregående skolene. Forutsetningen for dette er at delegeringen skjer på riktig måte og at den er forsvarlig. Dersom fylkeskommunen delegerer denne myndigheten, kan fylkeskommunen fastsette rammene for rektors skjønnsutøvelse. Dette bør gjøres i den lokale forskriften. Eleven må søke for å få endret sin status.

I tredje avsnitt er et særlig tilfelle regulert. Dette er typetilfellet hvor en elev etter inntak, til for eksempel vg2, og etter at eleven har takket ja til skoleplassen, sender en søknad om å få endret sin status fra å være heltidselev til å bli deltidselev. Det er en snever adgang for denne endringen i status. Etter at inntaket er gjennomført må det foreligge tungtveiende grunner for at søknaden innvilges. At eleven ønsker å ta faget som privatist fordi hun eller han tror at hun eller han vil kunne få en bedre karakter i faget enn som elev, vil ikke oppfylle vilkårene. Imidlertid vil elever som ønsker å bli deltidselev for eksempel fordi de har opplevd noe traumatisk, blir syke, har omsorgsansvar eller liknende kunne få innvilget en slik søknad. Overtrådt fraværsgrense i ett eller flere fag før fristen for oppmelding til privatisteksamen er ute, bør også være en slik grunn, jf. rundskriv Udir 3-2016 om fraværsgrensen. Det er eleven som må godtgjøre at hun eller han oppfyller vilkårene.

Inntaksrekkefølgen

Fjerde avsnitt fastsetter inntaksrekkefølgen, og hvor det går frem at fulltidselever skal tas inn til videregående opplæring før deltidselever tas inn. Dette er også eksplisitt regulert i §§ 6-29 og 6-39. Dette har sammenheng med at man etter opplæringsloven § 3-1 har en rett til tre års fulltid opplæring. Fylkeskommunen plikter også å ta inn deltidelever med rett, men dette skjer etter at fulltidselevne har fått oppfylt sin rett.

I fjerde avsnitt er også rangering mellom søkere som ønsker å bli deltidselever omhandlet. Her er det fastsatt samme prinsipp for deltidselever som heltidselever, nemlig at søkere med rett til videregående opplæring tas inn før søkere uten rett. Fylkeskommunen skal ikke ta inn søkere som allerede har bestått faget.

Omvalg

I femte avsnitt reguleres statusen til de som har fått innvilget omvalg. Den som har fått innvilget et omvalg med hjemmel i opplæringsloven § 3-1 fjerde avsnitt skal som hovedregel tas inn som fulltidselev. Eleven bør bestemme seg før skoleåret begynner om han eller hun vil ta fellesfaget på nytt, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-14 siste avsnitt. Dersom eleven ikke følger faget på nytt, vil han eller hun ha et timetall som er lavere enn det som er fastsatt på det aktuelle utdanningsprogrammet i fag- og timefordelingen. Eleven vil da måtte omgjøres fra heltidselev til deltidselev. [Se ellers informasjon om omvalg.](#)

§ 6-6 Utvekslingselever

Bestemmelsen regulerer hvem som er utvekslingselever og inntak av disse til videregående opplæring. Denne bestemmelsen må ses i sammenheng med forpliktelsene som Norge har etter den Nordiske gymnasieavtalen og § 1-16 om godkjenning av opplæring i utlandet.

Definisjon

Første avsnitt inneholder en definisjon av hvem som er utvekslingselev. Det er her regulert at en utvekslingselev for det første er en norsk elev som tar utdanning i utlandet på nivå med norsk videregående opplæring. Ingen kan være elev ved en norsk videregående skole når han eller hun tar videregående opplæring i utlandet. For det andre kan en utvekslingselev være en utenlandsk elev som tar videregående opplæring i Norge som et ledd i elevutveksling. En utenlandsk elev som tar hele sin videregående opplæring i Norge, vil ikke være utvekslingselev. Denne må oppfylle vilkårene i § 6-4 og vil være en ordinær

elev.

Reservasjon av plasser

Andre avsnitt regulerer fylkeskommunens plikt til å reservere et tilstrekkelig antall plasser til utvekslingselever fra andre land. Det står ikke noe om ved hvilke skoler det skal reserveres plasser, bare at det må holdes av et tilstrekkelig antall plasser. Utvekslingselever fra utlandet skal ikke trenge å konkurrere seg inn.

Det er ingen tilsvarende regel om reservasjon av plasser for norske elever som har vært utvekslingselev i utlandet hvor skoleåret i utlandet følger tilnærmet samme årshjul som i Norge. Når det gjelder norske elever i utlandet som følger avvikende skoleår, kan fylkeskommune også reservere plasser til disse, det følger av andre avsnitt. Vi understreker at dette er en kan-regel. Før fylkeskommunen eventuelt tar inn en elev som har vært utvekslingselev i land som har avvikende skoleår midt i et norsk skoleår, bør fylkeskommunen vurdere om dette er forsvarlig. Å ta inn en elev midt i et skoleår kan være problematisk både når det gjelder godkjenning etter § 1-16 andre avsnitt og når det gjelder muligheten for faglærer og eleven til å sikre et tilstrekkelig grunnlag for vurdering etter forskrift til opplæringsloven kapittel 3.

Inntak av utvekslingselever

Tredje avsnitt regulerer hvordan norske utvekslingselever skal tas inn til videregående opplæring i Norge når de kommer hjem. Denne bestemmelsen gjelder uavhengig av om den norske utvekslingseleven har fått godkjent opplæringsåret som en del av norsk videregående opplæring eller ikke, jf. forskrift til opplæringsloven § 1-16 andre avsnitt. Den norske utvekslingseleven vil søke på grunnlag av karakterene fra utlandet og skal tas inn på individuelt grunnlag etter § 6-37.

Det er ikke fastsatt noen egne søknadsfrister for utvekslingselever. Det er de ordinære søknadsfristene i § 6-8 som gjelder.

§ 6-7 Informasjonsplikt

Informasjon til videregående skoler og grunnskoler i fylket

Første avsnitt i bestemmelsen fastsetter at det er fylkeskommunen som har ansvaret for å gi nødvendig informasjon om de reglene som skal brukes ved inntak til henholdsvis grunnskolene i fylket, og til de videregående skolene. Hva som er nødvendig informasjon, vil avhenge av om mottakeren er en grunnskole eller en videregående skole. Eksempler på nødvendig informasjon er frister, hvem som kan ha fortrinnsrett, særlige saksbehandlingsregler og hvilke opplæringstilbud de ulike skolene har. Fylkeskommunen må gi informasjon om både reglene som følger av forskrift til opplæringsloven kapittel 6 og den lokale forskriften om inntak som er fastsatt med hjemmel i § 6-2. Bestemmelsen stiller ikke krav om hvordan informasjonen skal gis.

Informasjon til elevene

I andre avsnitt står det at grunnskolene og videregående skoler må sikre at elevene får nødvendig informasjon om inntak til videregående opplæring. Denne informasjonen kan gis blant annet gjennom utdannings- og yrkesrådgivning etter forskrift til opplæringsloven §§ 22-1 og 22-3 eller gjennom skriftlig informasjon. Elever på ungdomstrinnet kan også gis informasjon gjennom faget utdanningsvalg.

Bestemmelsen gjelder også for voksne. Det vil si at voksenopplæringsssentre og andre som gir grunnskoleopplæring for voksne også har en plikt til å gi nødvendig informasjon til deltakerne om inntak til videregående opplæring.

§ 6-8 Søknadsfrist

Bestemmelsen inneholder søknadsfrister for inntak, beregning av søknadsfrister og særskilte regler om inntak av ungdom i fosterhjem og barneverninstitusjoner.

Bestemmelsen inneholder søknadsfrister til vg1, vg2 og vg3 og gjelder for inntak til den ordinære videregående opplæringen etter opplæringsloven § 3-1, inntak til knutepunktskoler og noen statlige skoler.

Bestemmelsen gjelder ikke for videregående opplæring særskilt organisert for voksne etter opplæringsloven kapittel 4A eller formidling til læreplass etter kap. 6A.

To søknadsfrister

Det er fastsatt to søknadsfrister for inntak; 1. februar og 1. mars. Begge fristene vil være innen utløpet av dagen, det vil si kl. 23.59. Disse fristene er nasjonale, og fylkeskommunene

kan ikke fastsette andre frister.

Fristen 1. februar

I første avsnitt er det fastsatt hvilke søkere som skal søke om inntak innen 1. februar. Dette er i hovedsak søkere som kan ha rett til en eller annen særskilt tilrettelegging i videregående opplæring og som fylkeskommunen kan trenge noe lenger tid for å tilrettelegge for.

De som skal søke innen 1. februar er etter bokstav a søkere som har enkeltvedtak om spesialundervisning etter opplæringsloven § 5-1, søkere om fortrinnsrett etter ett av grunnlagene i §§ 6-15 til 6-19 eller søkere som mangler vurdering med karakterer i minst halvparten av fagene, jf. § 6 22. Dette er ofte søkere med et omfattende behov for spesialundervisning, også i videregående opplæring. Søkere med rett til spesialundervisning som har vurdering med karakter i mer enn halvparten av fagene og ikke oppfyller vilkårene for fortrinnsrett til vg1 etter §§ 6-15 til 6-19, søker 1. mars. Disse konkurrerer i det ordinære inntaket på grunnlag av sin poengsum.

Etter bokstav b skal søkere som har enkeltvedtak om særskilt språkopplæring etter opplæringsloven §§ 2-8 eller 3-12 søke innen 1. februar. At både §§ 2-8 og 3-12 er nevnt har sammenheng med at bestemmelsen gjelder både ved inntak til vg1, vg2 og vg3. Noen av disse søkerne vil kunne ha behov for videregående opplæring i et innføringstilbud etter § 3-12, andre til særskilt språkopplæring i norsk, morsmålsopplæring og/eller tospråklig fagopplæring. Her vil også fylkeskommunen ha behov for noe tid for å få på plass enkeltvedtakene om organisering i tillegg til inntaksvedtaket.

I bokstav c er det fastsatt at nyankomne til Norge skal søke 1. februar. Dette vil være søkere som ikke omfattes av bokstav b, det vil si søkere som kommer etter opplæringspliktig alder og ikke har vært elev i grunnskolen. Kunnskapsdepartementet har gitt en tolkning av hvem som er nyankomne i punkt 5.4.1 i Prop. 84 L (2011-2012). Se også veileder om innføringstilbud for nyankomne minoritetsspråklige elever.

En annen kategori som søker innen 1. februar, er etter bokstav d de som har rett til tegnspråkopplæring i videregående opplæring etter opplæringsloven § 3-9. Dette alternativet omfatter både søkere som ønsker inntak til en knutepunktskole etter §§ 6-40 flg. eller opplæring med tolk i ordinær videregående skole etter § 6-18. De fleste søkere med rett til tegnspråkopplæring vil trolig søke etter bokstav a.

Den siste kategorien er etter bokstav e de som søker om individuell behandling etter §§ 6-

25 eller 6-38. Dette er søkere som angir at søknaden deres skal behandles individuelt av særlige grunner. For mer om hvem som omfattes av disse bestemmelsene se merknad til §§ 6-25 og 6-38.

Søknader om utvidet tid er ikke særskilt opplistet siden disse søkerne omfattes av bokstav a, b eller d. Vi minner om at det er krav om enkeltvedtak, inkludertsakkyndig vurdering, om utvidet tid, jf. opplæringsloven § 3-1 femte avsnitt. For at en søker skal kunne søke om fortrinnsrett på grunn av utvidet tid så må vedtaket om utvidet tid være truffet på søknadstidspunktet. Dersom dette ikke er gjort vil ikke søkeren oppfylle vilkårene.

Fristen 1. mars

I andre avsnitt er det fastsatt at for alle andre søkere med rett til videregående opplæring etter opplæringsloven § 3-1, så er søknadsfristen 1. mars kl. 23.59. Denne fristen gjelder også for de som søker til de statlige skolene som er regulert i § 6-40.

Frist som forfaller på lørdag etc.

Det følger av tredje avsnitt at dersom 1. februar eller 1. mars faller på en lørdag eller søndag, så må søknaden være sendt neste etterfølgende virkedag. Fristberegningen vil ved elektronisk søknad være, når søknaden er registrert som mottatt i det datasystemet som fylkeskommunen bruker.

Sent innkomne søknader

Fjerde avsnitt regulerer behandlingen av søknader som kommer inn etter fristene i første og andre avsnitt. Der står det at søknader som kommer inn for sent skal bli tatt hensyn til om det er mulig, ev. behandles som en søknad neste skoleår. Det står også at søkere skal få beskjed om at de har søkt for sent og hva konsekvensene vil være. Fylkeskommunen skal regulere hvordan de behandler søknader som kommer inn etter søknadsfristen i den lokale forskriften om inntak. Dette er viktig for å sikre forutsigbarhet og ha felles regler i fylket for hvordan søknader som kommer inn for sent skal behandles. Fylkeskommunen kan i den lokale forskriften fastsette en absolutt frist for når søknaden må være kommet inn for å bli tatt med i "årets" inntak. Det er videre presisert at fylkeskommunen må sikre at det ved behandlingen av søknader som er kommet inn for sent ikke skjer usaklig forskjellsbehandling. Det er bare tillatt å forskjellsbehandle søkere hvis dette kan begrunnes

saklig.

Kunngjøring av søknadsfristen

I femte avsnitt står det at søknadsfristen skal kunngjøres minst fire uker før fristen. Dette gjelder både fristen etter første avsnitt og andre avsnitt. Fylkeskommunen avgjør hvordan kunngjøringen skjer. Dette kan ivaretas gjennom for eksempel lokale nettsider og gjennom [Vigo, vilbli.no](http://Vigo.vilbli.no).

Inntak i samarbeid med oppfølgingstjenesten

I sjetten avsnitt er det fastsatt at ved inntak i samarbeid med oppfølgingstjenesten (OT) så gjelder ikke fristene i bestemmelsen. Fylkeskommunen skal da så langt det er mulig ta inn søkere som kommer inn etter fristene. Dersom OT var bundet av fristene ville det gjøre det vanskelig for tjenesten å oppfylle oppgavene sine, jf. opplæringsloven § 3-6 og forskrift til opplæringsloven kapittel 13. Søknader i samarbeid med OT kan behandles uavhengig av om søkeren var registrert hos OT på tidspunktet for søknadsfristen.

Inntak av ungdom i fosterhjem og barnevernsinstitusjoner

Sjuende avsnitt regulerer fylkeskommunens plikt til å ha inntak til videregående opplæring (vg1, vg2 og vg3) etter utløpet av søknadsfrister av ungdom som blir plassert i fosterhjem og i barnevernsinstitusjoner med hjemmel i barnevernloven. Dersom ungdommen har søkt innen fristene og oppfylder vilkårene, må fylkeskommunen ta inn søkere til vg1, vg2 og vg3.

Fylkeskommunen har også plikt til å ha inntak etter at skoleåret har begynt når dette er forsvarlig. Det må gjøres en konkret vurdering av hva som er forsvarlig opp mot hva fylkeskommunen kan tilby. Fylkeskommunens plikt til å ta imot en elev midt i året bare gjelder dersom eleven kan få tilstrekkelig opplæring og lærerne ved den nye skolen får tilstrekkelig vurderingsgrunnlag (mulighet til å gi karakterer) og bare dersom fylkeskommunen har ledig kapasitet på det aktuelle tilbudet. Elever som blir tatt inn i løpet av skoleåret skal, så langt det er mulig, få fortsette på det utdanningsprogrammet eller programområde som de er tatt inn til.

I åttende avsnitt står det at fylkeskommunens plikt etter sjuende avsnitt bare gjelder så langt det er tilbud om det aktuelle utdanningsprogrammet eller programområdet i fylket.

Fylkeskommunen har ingen plikt til å opprette nye tilbud for eksempel nye klasser/basisgrupper. Dersom fylkeskommunen ikke tilbyr det aktuelle utdanningsprogrammet eller programområde plikter de å ta inn søkeren/eleven til et annet utdanningsprogram eller programområde så langt det er mulig. Dette betyr at søkeren/eleven må få mulighet til å velge noe annet. Denne valgmuligheten er ikke det samme som omvalg etter opplæringsloven § 3-1 fjerde avsnitt.

Det er tilflyttingsfylket som er klageinstans for et vedtak om inntak fattet på grunnlag av denne bestemmelsen.

Fylkeskommunen bør strekke seg langt når det gjelder 1. november-fristen og bruk av retten etter forskriften § 6-4, når årsaken til at ungdommen slutter i videregående opplæring er flytting pga. plassering i fosterhjem eller barneverninstitusjon etter barnevernloven.

§ 6-9 Krav til søknaden

Bestemmelsen inneholder kravene til søknad om inntak. Ungdommer som har fylt 15 år søker selv om inntak, jf. opplæringsloven § 3-1 første avsnitt. Bestemmelsen gjelder for inntak til både vg1, vg2 og vg3 og for alle typer videregående skoler med mindre annet er særlig fastsatt andre steder i kapitlet.

Skjema

Av første avsnitt følger det at det er fylkeskommunen som fastsetter hvilke skjema som skal brukes ved innsøkingen. Innsøkingen gjennomføres av de aller fleste via nettstedet www.vigo.no. Fylkeskommunene må sikre at søknadsskjemaene som brukes er i samsvar med bestemmelsene i opplæringsloven og forskriften. Dette betyr blant annet at det ikke kan finnes tilbud, utdanningsprogrammer eller programområder, i søknadsskjemaet som ikke følger av tilbudsstrukturen, jf. forskrift til opplæringsloven § 1-3. Det skal heller ikke åpnes for innsøking direkte i en tilrettelagt gruppe eller en gruppe/klasse i strid med opplæringsloven § 8-2.

Krav til tre utdanningsprogram vg1

I andre avsnitt er det fastsatt hva som skal føres på en søknad til vg1 for de som har rett til videregående opplæring etter opplæringsloven § 3-1.

Søkere med ungdomsrett skal i søknaden føre på tre ulike utdanningsprogram i prioritert rekkefølge. Søkeren må først oppgi utdanningsprogrammet som er prioritet som nummer en med skoler, deretter utdanningsprogrammet som er prioritet som nummer to med skoler og til slutt utdanningsprogrammet som er lavest prioritert med skoler. Fylkeskommunen avgjør hvor mange skoler søkeren angir innenfor de ulike utdanningsprogrammene, men fylkeskommune kan ikke tvinge søkerne til å føre opp ett gitt antall skoler. Det er søkeren som avgjør antallet skoler. Dersom søkeren ikke klarer å konkurrere seg inn til noen av de tre valgte utdanningsprogram på de ønskede skolene, så kan fylkeskommunen videresøke søkeren om de har fastsatt dette i den lokale forskriften om inntak. Hvordan videresøk gjennomføres avgjør fylkeskommunen. Vi minner her om at alle søkere har rett til inntak til ett av tre valgte utdanningsprogram.

Det kan ikke brukes et søknadsskjema som er organisert etter skolevalg. Dette har sammenheng med at det etter opplæringsloven § 3-1 er valg av utdanningsprogram som rettigheten er knyttet til, og ikke valg av skole.

Det følger videre at kravene til antall utdanningsprogram gjelder for alle søkere, også de som søker om inntak til særskilt utdanningsprogram etter § 6-15. Dette har sammenheng med at ikke alle som søker om inntak til et særskilt utdanningsprogram oppfyller vilkårene for dette. I tilfeller hvor enten PP-tjenesten i den sakkyndige vurderingen etter § 6-16 eller fylkeskommunen i sitt enkeltvedtak etter § 6-15 konkluderer med at søkeren ikke oppfyller vilkårene for inntak til et særskilt utdanningsprogram, så skal denne søkeren overføres til det ordinære inntaket. Her er det et krav om at det er oppgitt tre utdanningsprogram. For å spare tid i søknadsprosessen er kravene like for disse søkerne som for andre. Dette er også viktig i og med at det kun er et fåtall av elevene som har rett til inntak til et særskilt utdanningsprogram.

Krav til søknaden ved inntak til vg2/vg3

I tredje avsnitt følger kravene til søknaden ved inntak til vg2 og vg3. Her skal søkeren oppgi i prioritert rekkefølge hvilke programområder til vg2 eller vg3 hun eller han søker på. Søkeren velger selv antall programområder. Programområdet på vg2 må bygge på utdanningsprogrammet som søkeren har fullført vg1 innenfor, eventuelt må det være fastsatt at dette er et tillatt kryssløp. Ved inntak til vg3 må søkeren søke på programområder som bygger på programområdet søkeren har fullført vg2 innenfor, eventuelt tillatte kryssløp. Vi minner om at også søkere som ifølge tilbudsstrukturen skal ha

opplæring i bedrift, skal søke om inntak og skal tas inn til et programområde av fylkeskommunen. Søkeren tas ikke inn til en skole, dersom hun eller han har søkt om formidling etter forskrift til opplæringsloven § 6A-4, se likevel § 6A-8.

Folkeregistrert

I fjerde avsnitt er det fastsatt at søknaden normalt skal sendes til fylkeskommunen der søkeren er folkeregistrert på tidspunktet for søknaden. Også for de som søker om inntak til en knutepunktskole etter § 6-40 så skal søknaden sendes til fylkeskommunen hvor hun eller han er bosatt. Det er fylkeskommunens ansvar å videresende søknaden, se § 6-40.

Flytting

Femte avsnitt inneholder et unntak fra regelen i fjerde avsnitt om hvor søknaden skal sendes. Det følger av femte avsnitt at søkere som kan dokumentere at de planlegger å flytte sender søknaden til tilflytningsfylket. Det er søkerens ansvar å dokumentere flyttingen.

§ 6-10 Klage på vedtak om inntak

Bestemmelsen regulerer eksplisitt at en avgjørelse om inntak til videregående opplæring etter kapittelet er et enkeltvedtak etter forvaltningsloven. Det er også presisert at klagereglene i opplæringsloven § 15-2 og forvaltningsloven kapittel VI gjelder.

Hvem som er klageinstans og hvilke deler av inntaksvedtaket som klageinstansen kan prøve, er nærmere regulert i opplæringsloven § 15-2.

Klagen på inntaksvedtaket skal oppfylle kravene til en klage i forvaltningsloven. Det innebærer at den skal være fremsatt innen klagefristen i forvaltningsloven § 29, det vil si tre uker. Kravene til klagen følger videre av § 32. Klagen skal sendes til den instans som har truffet inntaksvedtaket, det vil si fylkeskommunen.

For klage på fortrinnsrett er det ulike klageinstanser. Fylkesmannen er klageinstans for klager knyttet til fortrinnsrett til særskilt utdanningsprogram etter § 6-15. Retten er her knyttet til utdanningsprogram og at det er dette søkeren har et særlig behov for. For klage på fortrinnsrett etter andre bestemmelser i dette kapitlet er det fylkeskommunal klageadgang.

§ 6-11 Særlige regler om inntak til enkelte utdanningsprogrammer

Bestemmelsen regulerer hvilke utdanningsprogram og ordninger som fylkeskommunene i inntaket kan vekte på en annen måte enn etter poengsummen.

Ferdighetsprøver og dokumentasjon

I første avsnitt er det fastsatt at fylkeskommunene kan vedta at inntil 50 prosent av plassene ved inntak til vg1 på utdanningsprogram for musikk, dans og drama og utdanningsprogram for idrettsfag skal fordeles på grunnlag av dokumentasjon av ferdigheter eller inntaksprøve i tillegg til poengsum. Bestemmelsen er uttømmende når det gjelder utdanningsprogram.

Denne ordningen kan bare brukes ved inntak til vg1, ikke til vg2 eller vg3. Fylkeskommunen må regulere ev. bruk av ferdighetsprøver og dokumentasjon av ferdighet i den lokale forskriften om inntak. Dette er viktig for forutsigbarheten og søkeres rettssikkerhet. Dersom det ikke er fastsatt i den lokale forskriften at fylkeskommunen legger vekt på dokumentasjon eller ferdighetsprøver i tillegg til poengsummen, så kan dette ikke legges vekt på. Fylkeskommunen må i den lokale forskriften også fastsette om alle skoler som tilbyr for eksempel idrettsfag, legger vekt på dokumentasjon eller ferdighetsprøver, eller om det bare er noen. De må også fastsette hva som vektlegges og hvordan. Skal det være inntaksprøve og hvordan skal rammene for inntaksprøvene være, herunder antall tilleggspoeng som søkerne får basert på prestasjon. Dersom det legges vekt på dokumentasjon må det presiseres hvem som kan skrive ut slik dokumentasjon og hva dokumentasjonen skal inneholde. Det må også sies noe om hvordan dokumentasjonen vurderes.

Praksisbrev og TAF/YSK

I tredje avsnitt er det bestemt at fylkeskommunen ved inntak til yrkesfaglige utdanningsprogram hvor søkeren har meldt sin interesse til et utdanningsløp som leder frem til både yrkes- og studiekompetanse, kan velge å ta i bruk intervju. Dette gjelder også for inntak til utdanningsløp som leder frem til praksisbrevprøve, jf. andre avsnitt. Fylkeskommunen avgjør selv hvor stor vekt som legges på intervjuet og poengsummen, og

om alle plassene de har fordeles etter intervju og poengsum eller bare noen. Fylkeskommunen må regulere ev. bruk av intervju, inkludert vektleggingen av intervjuet, i den lokale forskriften om inntak. Se for øvrig omtale av ferdighetsprøve og dokumentasjon over.

Disse søkerne må i likhet med andre søkere tas inn til ett av de 15 utdanningsprogrammene i tilbudsstrukturen først. Deretter må det inngås en avtale om annen organisering av opplæringen etter forskrift til opplæringsloven § 6A-6.

§ 6-12 Inntak til landslinjer

Bestemmelsen regulerer inntak til landslinjer. Fellesbestemmelsene i del 1 gjelder også for inntak til landslinjer. Søknader til landslinjer sendes til den fylkeskommunen som søkeren er folkeregistrert i. Fylkeskommunene bør regulere inntak til landslinjer mer utfyllende i de lokale forskriftene. Dette gjelder både for fylkeskommuner som har ansvaret for landslinjer og de som ikke har det.

Del II Inntak til vg1

§ 6-13 Vilkår for inntak til vg1

Bestemmelsen regulerer vilkårene for alle inntak til Vg1, både ungdom og voksne og inntak til alle typer videregående skoler, inkludert knutepunktskoler og statlige skoler.

Norsk grunnskoleopplæring

Det følger av første avsnitt at vilkåret for inntak er at søkeren har «fullført norsk grunnskoleopplæring eller tilsvarende». Norsk grunnskoleopplæring kan dokumenteres ved at søkeren legger frem et norsk vitnemål som viser at søkeren har fullført grunnskoleopplæringen. Alle som er skrevet inn i grunnskolen vil det året hun eller han fullfører det 10. opplæringsåret, bli skrevet ut av grunnskolen og få utstedt et vitnemål. Alle elever som fullfører grunnskoleopplæringen, har rett til vitnemål. Det er ikke noe krav om at eleven har bestått alle fag. Se for øvrig forskrift til opplæringsloven § 3-37.

Retten til vitnemål gjelder også uavhengig av antall år eleven har vært elev i norsk grunnskoleopplæring. Dette innebærer at elever som har kommet til Norge siste del av det

som for hans eller hennes jevnaldrende er 10. årstrinn, uten skolegang fra hjemlandet og som kun har gjennomgått noen måneder med grunnskoleopplæring i Norge med IV i alle fag, skal få skrevet ut et vitnemål og vil oppfylle vilkåret for inntak til videregående opplæring. Disse elevene skal derfor ikke realkompetansevurderes.

Fritak fra opplæringsplikten i grunnskolen - bokstav a

Etter bokstav a vil søkere som er skrevet ut fra grunnskolen etter opplæringsloven § 2-1 fjerde avsnitt oppfylle vilkåret om å ha tilsvarende opplæring som fullført norsk grunnskoleopplæring. Etter opplæringsloven § 2-1 fjerde avsnitt kan en elev få helt eller delvis fritak fra opplæringsplikten dersom det foreligger enkeltvedtak fra kommunen på bakgrunn av en sakkyndig vurdering og skriftlig samtykke fra foreldrene. Fritak fra opplæringsplikten skal bare gjøres i spesielle unntakstilfeller av hensyn til eleven, se Ot. prp. nr. 46 (1997-1998) punkt 7.4.1 og merknad til bestemmelsen i punkt 31.

Allmenn grunnopplæring i utlandet i minst 9 år - bokstav b

Etter bokstav b er gjennomgått allmenn grunnopplæring i utlandet som er minst 9 år, tilsvarende med norsk grunnskoleopplæring. Det er søkeren selv som må dokumentere eller grunngi at det er sannsynlig at han eller hun har gjennomgått allmenn grunnopplæring i minst ni år, jf. andre avsnitt. Slik dokumentasjon kan være vitnemål fra hjemlandet. Det må her være tydelig hvor mange år grunnopplæringen har vart og at søkeren har gjennomgått minst 9 år med opplæring. Dersom det går frem at søkeren har vært innskrevet i grunnopplæringen i færre enn 9 år så vil ikke vilkåret være oppfylt.

Grunnopplæringen i flere land

I noen tilfeller har søkeren gjennomført grunnopplæring i flere land, f.eks. på grunn av at han eller hun har innvandret fra et land til et annet. I slike tilfeller må søkeren fremskaffe dokumentasjon på opplæring fra samtlige land, som dokumenterer at gjennomgått grunnopplæring samlet sett utgjør minst ni år.

Grunnopplæring og videregående opplæring fra utlandet

Dersom søkeren har mindre enn 9 år med grunnopplæring på grunn av opplæringsordningen i hjemlandet, men i tillegg har noe videregående opplæring fra hjemlandet så må det

vrderes konkret om søkeren oppfyller vilkårene etter bokstav b. I de tilfeller hvor antall år i grunnopplæringen og videregående opplæring samlet overstiger 9 år bør dette som regel likestilles med søkere som har 9-årig grunnopplæring fra hjemlandet. I disse tilfellene må det også vurderes om søker fortsatt har rett til videregående opplæring eller om retten er brukt opp. Ungdom og voksne som likevel ikke har studie- eller yrkeskompetanse i Norge, har likevel rett til videregående opplæring, jf. opplæringsloven § 3-1 første avsnitt andre setning og § 4A-3 første avsnitt andre setning.

Manglende dokumentasjon

I de tilfellene hvor søkeren ikke klarer å fremskaffe den nødvendige dokumentasjonen fra et annet land, for eksempel på grunn av krig eller liknende, så kan fylkeskommunen likevel ta søkeren inn. dersom det er sannsynlig at søkeren har gjennomgått allmenn grunnopplæring i hjemlandet. Dersom fylkeskommunen ikke mener det er godtgjort i tilstrekkelig grad at den allmenne grunnopplæringen er minst ni år, så skal fylkeskommune sende saken til kommunen hvor søkeren har bostedsadresse. Kommunen skal vurdere søkerens realkompetanse.

Tilsvarende realkompetanse som fullført norsk grunnskoleopplæring for voksne - bokstav c

Etter bokstav c oppfyller søkere med tilsvarende realkompetanse som fullført norsk grunnskoleopplæring for voksne etter opplæringsloven § 4A-1 og forskriften § 4-29, vilkåret for inntak til vg1.

Det er kommunen som har ansvaret for å vurdere om søkeren har tilsvarende realkompetanse som fullført norsk grunnskoleopplæring for voksne jf. tredje avsnitt. Når kommunen får saken fra fylkeskommunen, skal kommunen snarest mulig gjennomføre realkompetansevurderingen og deretter fatte enkeltvedtak hvor det går frem om søkeren oppfyller kravet i bokstav c, eller om han eller hun trenger mer grunnskoleopplæring, jf. § 4A-1.

I de tilfeller hvor fylkeskommunen har ansvaret for grunnskoleopplæringen, er det fylkeskommunen som har ansvaret for realkompetansevurderingen jf. tredje avsnitt siste setning. Dette gjelder for opplæring i fengsel, samt opplæring i barneverninstitusjoner etter opplæringsloven § 13-2 og opplæring i helseinstitusjoner etter opplæringsloven § 13-3a.

§ 6-14 Rekkefølge ved inntak til vg1

Bestemmelsen regulerer rekkefølgen ved inntak til vg1. Resten av kapitlet om inntak til vg1 følger samme struktur som i § 6-14.

I første avsnitt er det presisert at søkere som har rett til videregående opplæring etter opplæringsloven § 3-1, har rett til inntak til ett av tre valgte utdanningsprogram på vg1. Dette er fastsatt i opplæringsloven § 3-1 sjette avsnitt. Ingen søkere skal tas inn til andre utdanningsprogram på vg1 enn ett av de tre valgte, eller til opplæringstilbud som ligger utenfor tilbudsstrukturen. Retten til inntak gjelder inntak til utdanningsprogram og ikke inntak til en bestemt skole, se også § 6-10 om klage på vedtak om inntak.

I § 6-14 andre, tredje og fjerde avsnitt er rekkefølgen for inntak presisert.

Søkere med fortrinnsrett

Søkere med fortrinnsrett skal tas inn først og før det ordinære inntaket, og i den rekkefølgen som går frem av bestemmelsen bokstav a til d. Se omtalen av §§ 6-15 til 6-19 for nærmere beskrivelse av innholdet i fortrinnsretten og vilkårene som må være oppfylt.

Det ordinære inntaket - inntak etter poeng og individuell behandling

Søkere som konkurrerer etter poeng og søkere som må behandles individuelt fordi de mangler karakterer i minst halvparten av fagene eller ikke har sammenliknbart karaktergrunnlag, tas inn etter søkere med fortrinnsrett. Tredje avsnitt bokstav a) til f) regulerer rekkefølgen for inntak av søkere som må behandles individuelt.

Fylkeskommunene må ha rutiner som ivaretar søkere som skal behandles individuelt, samtidig som de ikke får et fortrinn ved inntak. Deltidselever tas inn etter at fulltidselever er tatt inn, jf. bokstav f).

Voksne som søker ordinær videregående opplæring

Voksne skal som hovedregel skal tas inn etter §§ 6-45 til 6-49. I de tilfellene den voksne likevel ønsker å bli tatt inn til et tilbud etter opplæringsloven kapittel 3 for ungdom, så skal den voksne tas inn etter ungdom, jf. fjerde avsnitt.

Det er fylkeskommunen som avgjør om den voksne tilbys et tilbud etter opplæringsloven kapittel 3. Fylkeskommunens plikt er knyttet til å gi den voksne et tilbud etter kapittel 4A. Dersom fylkeskommunen tar inn voksne til videregående opplæring for ungdom, så skal voksne søkere med rett til videregående opplæring etter kapittel 4A tas inn før voksne uten rett.

§ 6-15 Fortrinnsrett til et særskilt utdanningsprogram

Bestemmelsen regulerer fortrinnsretten til inntak til særskilt utdanningsprogram til vg1, og må ses i sammenheng med § 6-16 som regulerer kravene til den sakkyndige vurderingen som skal foreligge før fylkeskommunen treffer enkeltvedtak.

Hvem som har rett

Det følger av første avsnitt at søkere med rett til spesialundervisning etter § 5-1 og som oppfyller vilkårene i § 6-15 har rett til inntak til et særskilt utdanningsprogram på vg1. Søkere som oppfyller vilkårene skal ha fortrinn ved inntak. Fortrinnet er til utdanningsprogrammet som hun eller han har et særlig behov for etter denne bestemmelsen. Det er fylkeskommunen som avgjør hvilken skole søkeren tas inn til, og skoleplasseringen kan ikke påklages.

Vurderingstema

For å ha fortrinnsrett må søkeren ha rett til spesialundervisning, ha et omfattende behov for spesialundervisning på grunn av vanskene som ligger til grunn for søknaden, og ha et særlig behov for inntak til et bestemt utdanningsprogram. Vilårene er videre presisert i andre avsnitt andre og tredje setning.

Rett til spesialundervisning og omfattende behov

For det første må søkeren ha rett til spesialundervisning etter opplæringsloven § 5-1. For å oppfylle dette vilkåret må søkeren ha et enkeltvedtak om spesialundervisning på 10. trinn på tidspunktet for melding etter fjerde avsnitt i denne bestemmelsen. Det er nærmere utdypet i andre setning at det ikke vil være et hvert behov for spesialundervisning som utløser rett til inntak til et særskilt utdanningsprogram. For å ha rett må søkeren ha et

omfattende behov for spesialundervisning på grunn av vanskene som ligger til grunn for søknaden. Hva det vil si å ha et omfattende behov må vurderes skjønnsmessig og konkret, men det er klart at søkeren må ha vansker som krever stor tilrettelegging. Det er vanskene søkeren har, og betydningen dette har for hans eller hennes særlige behov for tilrettelegging som er utslagsgivende. En diagnose utløser i seg selv ikke en rett til inntak til et særskilt utdanningsprogram. Men søkere med for eksempel store lærevansker og store og sammensatte funksjonsnedsettelse vil ofte ha et omfattende behov for spesialundervisning og vanskene vil ha betydning for søknaden. Når det skal vurderes om søkeren har et omfattende behov må det ses på hvilken spesialundervisning søkeren har hatt i grunnskolen; innhold, organisering, omfang og behov for særskilt kompetanse hos personalet.

Dersom søkeren ikke har et enkeltvedtak hvor det går frem at hun eller han har et omfattende behov for spesialundervisning, skal fylkeskommunen avslå søknaden fordi vilkårene ikke er oppfylt.

Særlig behov for inntak til et bestemt utdanningsprogram

For det andre må søkeren med spesialundervisning ha et særlig behov for inntak til et bestemt utdanningsprogram. Et særlig behov for inntak til et særskilt utdanningsprogram skal forstås i lys av muligheten søkeren har for å fullføre videregående opplæring. Når dette skal vurderes må fylkeskommunen se om det er tilstrekkelig godtgjort i den sakkyndige vurderingen fra PP-tjenesten eller annen dokumentasjon som er vedlagt at for denne søkeren er valg av utdanningsprogram av stor betydning for om søkeren vil kunne fullføre videregående opplæring enten med yrkeskompetanse eller med studiekompetanse. Det skal ikke i denne vurderingen trekkes inn om søkeren vil kunne fullføre med grunnkompetanse. Dette er en avgjørelse som skal tas etter inntak. Det er ikke muligheten for å mestre ett eller flere utdanningsprogram som skal vurderes. Det nærmere innholdet i denne vurderingen er også tydeliggjort i § 6-16 som inneholder kravene til den sakkyndige vurderingen.

I andre avsnitt fjerde setning er den øvre grensen for antall utdanningsprogram en søker etter § 6-15 sannsynligvis kan fullføre presisert. I en del tilfeller vil det være slik at for noen søkere så er det ett eller to utdanningsprogram som hun eller han har større sannsynlighet for å kunne fullføre enn de andre. Bestemmelsen skal ikke tolkes så strengt at søkere som har to utdanningsprogram de kan fullføre faller utenfor. Antall utdanningsprogram en søker

kan fullføre og fortsatt ha rett etter denne bestemmelsen, må forstås i lys av hensikten med retten til inntak til et særskilt utdanningsprogram og retten til videregående opplæring som all ungdom har etter opplæringsloven § 3-1. Det følger av § 3-1 at all ungdom har rett til ett av tre valgte utdanningsprogram. Retten etter § 6-15 er ment å skulle ivareta hensynet til de som ikke ivaretas tilstrekkelig gjennom retten til ett av tre valgte utdanningsprogram. Det vil si at søkere med spesialundervisning må kunne godtgjøre at de har et særlig behov for et særskilt utdanningsprogram som ikke ivaretas i tilstrekkelig grad gjennom at de søker i det ordinære inntaket. Det betyr i realiteten at det må være av avgjørende betydning at søkeren tas inn til ett eller to bestemte utdanningsprogram.

Dersom søkeren kan fullføre tre utdanningsprogram eller mer skal søknaden om inntak til et særskilt utdanningsprogram avslås og søker overføres til det ordinære inntaket. Også søkere som søker om fortrinn etter § 6-15 skal føre opp tre utdanningsprogram på søknaden, jf. § 6-9. Søkere som har store og sammensatte vansker som innebærer at hun eller han har et omfattende behov for tilrettelegging, men som ikke har et særlig behov for inntak til ett eller to bestemte utdanningsprogram har ikke rett til inntak etter denne bestemmelsen. For disse søkerne må det vurderes om hun eller han for eksempel kan ha rett til fortrinn etter § 6-17 eller skal søke gjennom det ordinære inntaket. Her kan det for eksempel være aktuelt å ta inn søkeren etter § 6-22 dersom hun eller han har spesialundervisning og mangler vurdering med karakter i minst halvparten av fagene.

Sakkyndig instans

Det følger av tredje avsnitt at sakkyndig instans er fylkeskommunens PP-tjeneste. For å sikre at den fylkeskommunale PP-tjenesten får den nødvendige informasjonen om søkeren fra kommunen er det fastsatt i fjerde avsnitt at kommunen må gi fylkeskommunen tilstrekkelig informasjon om søkeren til at fylkeskommunens PP-tjeneste kan utarbeide den sakkyndige vurderingen.

Krav til meldingen fra kommunen

Kommunen må i samråd med søkere innen 1. oktober tilmelde mulige søkere til inntak til særskilt utdanningsprogram til fylkeskommunen for utredning ved den fylkeskommunale PP-tjenesten jf. fjerde avsnitt. Denne fristen er for å sikre en forsvarlig utredning av søkerens behov og gi fylkeskommunen mulighet til å ha den sakkyndige vurderingen klar ved søknadsfristens utløp 1. februar. Søkeren vil på denne måten kunne få svar på sin

søknad tidlig, og dersom søkeren tas inn til et særskilt utdanningsprogram vil den videregående skolen som hun eller han er tatt inn til ha god tid til å tilrettelegge for eleven. Dersom søkeren får avslag skal søkeren overføres til det ordinære inntaket og kunne ivaretas på en god måte der.

Kommunen skal legge ved det siste enkeltvedtaket om spesialundervisning med sakkyndig vurdering. I tillegg skal kommunen redegjøre for vanskene som ligger til grunn for søkerens enkeltvedtak om spesialundervisning og hvorfor de mener disse vanskene gjør at søkeren oppfyller vilkårene for inntak til særskilt utdanningsprogram. Dette betyr at kommunen må redegjøre for at søkeren har et omfattende behov for spesialundervisning som gjør at hun eller han har et særlig behov for inntak til ett bestemt utdanningsprogram. Kommunen må også redegjøre for tidligere tiltak søkeren har hatt, for eksempel organisatoriske tiltak, bruk av alternativ opplæringsarena, avvik fra kompetansemål i en eller flere læreplaner for fag, særlige hjelpemidler etc. De må også redegjøre for hvilken betydning de mener vanskene til søkeren vil ha for videregående opplæring; vil det være slik at de mener det er noen utdanningsprogram som søkeren neppe vil klare å fullføre, behov for hjelpemidler, eneundervisning i enkelte fag etc. Bokstav a til c her tilsvarer bokstav a i kravene til den sakkyndige vurderingen etter § 6-16.

Søkeren må ha valgt i samsvar med sakkyndig vurdering

For å ha fortrinnsrett til et særskilt utdanningsprogram, må søkeren ha valgt utdanningsprogram i samsvar med den sakkyndige vurderingen i søknaden etter § 6-9, jf. femte avsnitt. Dersom søkeren har prioritert et annet utdanningsprogram høyest i sin søknad, vil hun eller han ikke ha rett til inntak etter § 6-15. Søkeren skal da overføres til det ordinære inntaket. Dette gjelder også for søkere som etter inntaket ønsker å endre sin søknad til ett annet utdanningsprogram enn det som er tilrådd i den sakkyndige vurderingen.

Vedtakskompetansen

Det er fylkeskommunen som treffer enkeltvedtak om inntak til særskilt utdanningsprogram, jf. sjette avsnitt. Fylkeskommunen kan avvike fra den sakkyndige vurderingen. Det betyr at selv om PP-tjenesten tilrår inntak til et særskilt utdanningsprogram, så kan fylkeskommunen komme til et annet resultat. Dette er som for spesialundervisning, jf. opplæringsloven § 5-3 fjerde avsnitt. Dette har sammenheng med at PP-tjenesten er et rådgivende organ for

fylkeskommunen. Dersom fylkeskommunens vedtak avviker fra rådet i den sakkyndige vurderingen, så skal dette begrunnes særskilt i enkeltvedtaket. Søkeren kan klage på avslaget til statsforvalteren, jf. opplæringsloven § 15-2 andre avsnitt.

§ 6-16 Krav til den sakkyndige vurderingen

Bestemmelsen regulerer kravene til sakkyndig vurdering som skal foreligge før fylkeskommunen fatter vedtak om fortrinnsrett til særskilt utdanningsprogram etter § 6-15.

I den sakkyndige vurderingen skal PP-tjenesten både utrede og ta stilling til det som går frem under bokstavene a til e.

Bokstav a) Den sakkyndige vurderingen skal redegjøre for og ta stilling til vanskene til søkeren som ligger til grunn for søknaden, tidligere tiltak og betydningen vanskene har for søknadene. Dette er informasjon om søkeren som er nødvendig for å utarbeide den sakkyndige vurderingen. Denne informasjonen vil i det vesentligste komme fra kommunen, jf. § 6-15 fjerde avsnitt bokstav a til c. Dersom fylkeskommunen mener at informasjonen som kommer fra kommunen ikke er tilstrekkelig, må de vurdere om de skal etterspørre mer informasjon fra kommunen eller om de vil utrede dette ytterligere selv. Når søkeren er tilmeldt PP-tjenesten vil de også kunne utrede dette nærmere selv.

Bokstav b) Den sakkyndige vurderingen skal redegjøre for og ta stilling til om søkeren har et særlig behov for inntak til et særskilt utdanningsprogram eller om hun eller han kan ivaretas tilfredsstillende gjennom det ordinære inntaket. Dersom det er sannsynlig at søkeren kan fullføre tre utdanningsprogram eller mer eller at valg av utdanningsprogram er underordnet, så oppfyller ikke søkeren vilkårene for fortrinn etter § 6-15.

Bokstav c) Den sakkyndige vurderingen skal redegjøre for og ta stilling til om det er sannsynlig at søkerne har større mulighet til å fullføre videregående opplæring med yrkes- eller studiekompetanse dersom han eller hun tas inn til det særskilte utdanningsprogrammet enn til andre utdanningsprogram. I denne vurderingen bør det tas høyde for at søkeren skal ha spesialundervisning. Vi viser her til kommentaren til § 6-15 andre avsnitt.

Bokstav d) Den sakkyndige vurderingen skal redegjøre for og ta stilling til hvilke forutsetninger og muligheter søkeren har til å fullføre andre utdanningsprogrammer enn det

søkeren har valgt. Denne vurderingen ses i sammenheng med vurderingene etter bokstav b.

Bokstav e) Den sakkyndige vurderingen skal redegjøre for og ta stilling til hvilke behov for særskilt tilrettelegging søkeren vil ha om hun eller han tas inn til det aktuelle utdanningsprogrammet sammenlignet med andre utdanningsprogram. Dersom det er slik at søkeren vil ha mindre behov for særskilt tilrettelegging innenfor et utdanningsprogram vil dette tale for at søkeren har fortrinnsrett etter § 6 15.

PP-tjenesten må konkludere klart og tydelig i sin sakkyndige vurdering med om de mener søkeren oppfyller vilkårene for fortrinn til et særskilt utdanningsprogram etter § 6-15 eller ikke. Den sakkyndige vurderingen skal inneholde både utredning og tilrådning. Det betyr at en sakkyndig vurdering som bare konkluderer på de ulike punktene, men ikke utreder, vil ikke oppfylle kravene i denne bestemmelsen. Tilsvarende vil gjelde dersom den sakkyndige vurderingen kun utreder, men konklusjoner mangler. Det vil også være slik at en sakkyndig vurdering som inneholder tester av søkeren, uten at testresultatene er koblet til kravene i bokstav a til e, ikke oppfyller forskriftens krav. PP-tjenesten bør i sin vurdering også se på retten etter § 6-15 i sammenheng med fortrinn etter § 6 17. Noen søkere som ikke oppfyller vilkårene etter § 6-15, for eksempel fordi det er underordnet hvilket utdanningsprogram søker tas inn til, vil kunne ha store behov for tilrettelegging og oppfylle vilkårene for fortrinn etter § 6-17. Videre er det viktig at PP-tjenesten i sin vurdering vurderer om dette er en søker som bør tas inn etter §§ 6-22 eller 6-25. PP-tjenesten kan i sin konklusjon tilrå at søkeren ikke gis fortrinn etter § 6-15, men vise til at de mener søkeren bør tas inn etter et av de andre grunnlagene.

§ 6-17 Fortrinnsrett for søkere med sterkt nedsatt funksjonsevne

Bestemmelsen åpner for at søkere med sterkt nedsatt funksjonsevne og som har enkeltvedtak om spesialundervisning gis fortrinnsrett til en særskilt tilrettelagt skole ved inntak til vg1.

Vilkårene for fortrinn

For å få innvilget fortrinnsrett etter denne bestemmelsen må søkeren for det første ha et enkeltvedtak om spesialundervisning etter opplæringsloven § 5-1. For det andre må

søkeren ha sterkt nedsatt fysisk og/eller psykisk funksjonsevne, jf. første avsnitt. Det er presisert at det må være sammenheng mellom den sterkt nedsatte funksjonsevnen og behovet for inntak til en skole som er særskilt tilrettelagt. Den særskilte tilretteleggingen kan bestå i fysisk tilrettelegging og tilgang på hjelpemidler, særskilt kompetanse i undervisningspersonalet, ekstra lærertetthet osv.

Det er presisert at det må foreligge dokumentasjon som underbygger det særlige behovet til søkeren. Denne dokumentasjonen kan være søkerens enkeltvedtak om spesialundervisning med sakkyndig vurdering eller utredninger fra helsesektoren, Statped el. Den kommunale PP-tjenesten kan også skrive en egen vurdering av søkerens behov, men det er ikke krav til dette.

Innholdet i fortrinnet

Dersom fylkeskommunen kommer til at vilkårene etter første avsnitt er oppfylt skal fylkeskommunen vurdere søknaden på individuelt grunnlag før det ordinære inntaket gjennomføres, jf. andre avsnitt. Bestemmelsen åpner for at fylkeskommunen kan ta søkeren inn til en særskilt tilrettelagt skole selv om søkeren ikke ville kommet inn på denne skolen på grunnlag av poengsummen sin. Fylkeskommunen vurderer konkret om det foreligger tilstrekkelig tungtveiende grunner for dette.

Det er presisert at søkeren fortsatt har rett til ett av sine tre valgte utdanningsprogram. Fylkeskommunen kan ikke plassere søkeren på ett annet utdanningsprogram enn de tre valgte. Samtidig har søkeren ikke rett til inntak til sitt førstevalg. Fylkeskommunen fastsetter i den lokale forskriften hvordan søkere med fortrinn etter denne bestemmelsen tas inn.

Avgrensning mot fortrinn til særskilt utdanningsprogram

I tredje avsnitt er det eksplisitt regulert at dersom søkeren har særlig behov for fortrinn til ett særskilt utdanningsprogram, så skal hun eller han ikke tas inn etter § 6-17. Søkeren oppfyller da ikke vilkårene etter denne bestemmelsen, men skal utredes og eventuelt tas inn etter §§ 6-15 og 6-16.

Melde fra om elever

I fjerde avsnitt er det fastsatt en særskilt saksbehandlingsregel for kommunen for å sikre at

fylkeskommunen får tilstrekkelig tid til å vurdere hvilke skoler som kan ta imot søkere etter § 6-17. Kommunen skal hvert år innen 1. oktober melde fra til fylkeskommunen om elever med sterkt nedsatt funksjonsevne som fullfører grunnskolen neste vår. Kommunen må innhente samtykke fra foreldene og /eller eleven før de melder fra til fylkeskommunen.

§ 6-18 Fortrinnsrett for søkere med rett til opplæring i eller på tegnspråk etter opplæringsloven § 3-9

Det følger av opplæringsloven § 3-9 at søkere med ungdomsrett kan velge opplæring i og på tegnspråk i et tegnspråklig miljø, det vil si en knutepunktskole, eller opplæring med tolk i en ordinær videregående skole.

Vilkårene for fortrinn

Bestemmelsen åpner for at fylkeskommunen kan plassere elever som oppfyller vilkårene i opplæringsloven § 3-9 og som ønsker videregående opplæring i ordinær videregående skole med tolk, på en skole som er tilrettelagt etter elevenes behov. Dette følger av første og fjerde avsnitt. Det avgrenses mot inntak til knutepunktskoler som er regulert i §§ 6-40 – 6-43.

I og med at søkeren etter opplæringsloven § 3-9 kan velge mellom ordinære videregående opplæring med tolk eller videregående opplæring ved en knutepunktskole, er det fastsatt at søkeren må oppgi hva hun eller han prioriterer høyest i søknaden.

I andre avsnitt er det fastsatt krav om en sakkyndig vurdering. Den sakkyndige vurderingen skal brukes for å avgjøre om søkeren skal gis fortrinnsrett. Kravene til den sakkyndige vurderingen er for øvrig den samme som ved søknad om inntak til knutepunktskole, se § 6-41.

Det følger av bokstav a at PP-tjenesten skal utrede og ta stilling til behovet søkeren har for opplæring i og på tegnspråk. Dersom dette er en søker som i dag har tegnspråk som førstespråk, vil søkeren alltid ha et behov for opplæring i og på tegnspråk. For søkere som ikke har tegnspråk som førstespråk, må behovet vurderes konkret. For de aller fleste søkerne vil behovet være utredet i grunnskolen, jf. opplæringsloven § 2-6.

Etter bokstav b skal PP-tjenesten utrede og ta stilling til om søkerens behov best ivaretas gjennom opplæring i et tegnspråklig miljø eller gjennom opplæring med tolk i en ordinær videregående skole. Her kan det opplæringstilbudet søkeren har hatt i grunnskolen ha betydning. I tillegg må søkerens egen mening tillegges vekt, og PP-tjenesten må sikre at søkeren blir hørt, jf. bl.a. Grunnloven § 104.

Til slutt skal PP-tjenesten utrede og ta stilling til om søkeren har tilleggsvansker utover hørselnedsettelsen som gjør at det kan være behov for spesialundervisning, jf. bokstav c. Dette vil også ha betydning for hvilket opplæringstilbud som vil være best for søkeren.

I den sakkyndige vurderingen skal PP-tjenesten ikke ta stilling til språkvalget til eleven, jf. tredje avsnitt. Dette er også forutsatt i Ot. prp. nr. 78 (1998-1999) punkt 3.2.3. Det vil si at språkvalget er det søkeren som avgjør, men PP-tjenesten skal vurdere hvilke opplæringsbehov søkeren har på grunnlag språkvalget.

Dersom PP-tjenesten ikke selv har tilstrekkelig fagkompetanse, må det innhentes slik fagkompetanse utenifra, for eksempel fra Statped.

Den sakkyndige vurderingen skal vedlegges søknaden om inntak.

Sakkyndig instans

I tredje avsnitt er det fastsatt at sakkyndig instans er den fylkeskommunale PP-tjenesten.

Mulighet for skoleplassering

I fjerde avsnitt fremgår det at fylkeskommunen kan plassere søkere som oppfyller vilkårene for fortrinn etter denne bestemmelsen på en videregående skole som er tilrettelagt søkerens behov. Dette kan f.eks. være en skole som har teleslynger og tegnspråklig kompetanse.

Det er videre presisert at disse søkerne, som andre søkere, har rett til inntak til ett av tre valgte utdanningsprogram. Fylkeskommunen kan derfor ikke ta søkeren inn til et annet utdanningsprogram enn det søkeren har ført opp i søknaden etter § 6-9.

§ 6-19 Fortrinnsrett for søkere med vedtak om utvidet tid

Bestemmelsen regulerer fortrinnsrett til inntak til vg1 av søkere med enkeltvedtak om utvidet tid etter opplæringsloven § 3-1 femte avsnitt, og vil følgelig gjelde for elever som har rett til spesialundervisning etter opplæringsloven kapittel 5, særskilt språkopplæring etter § 3-12, opplæring i eller på tegnspråk etter § 3-9 eller punktskriftopplæring etter § 3-10.

Søkere som oppfylder vilkårene i denne bestemmelsen, skal gis fortrinnsrett ved inntak til vg1 og skal kunne fortsette på samme utdanningsprogram. Inntaket av søkere som oppfylder vilkårene her tas inn før det ordinære inntaket etter poeng. Bestemmelsen regulerer kun flere år på vg1. For søknad om fortrinnsrett ved inntak til vg2 eller vg3 på grunn av vedtak om utvidet tid, se § 6-32.

Vilkår

Søkeren må ha et enkeltvedtak om utvidet tid etter opplæringsloven § 3-1 femte avsnitt og hun eller han må trenge flere år på vg1.

Et enkeltvedtak om utvidet tid kan treffes når som helst i opplæringsløpet. Det vil si at det for eksempel kan treffes etter at eleven har fått ett år opplæring, men det kan også treffes når eleven nesten har brukt opp hele retten til videregående opplæring. Det andre vg1 vilkåret om at eleven må ha behov for flere år på vg1, vil for eksempel være oppfylt når søkeren ikke oppfylder vilkårene for inntak til vg2 i § 6-28 flg. For mer om dette, se kommentaren til § 6-28 flg.

§ 6-20 Rangering av søkere

Bestemmelsen regulerer hvordan inntaket etter poeng til vg1 skal gjennomføres.

Bestemmelsen må ses i sammenheng med inntaksrekkefølgen som er fastsatt i § 6-14.

Dersom det til et utdanningsprogram til vg1 melder seg flere søkere enn det er skoleplasser til, så skal fylkeskommunen fordele søkerne etter poengsum som beregnes etter § 6-21. Dette innebærer at søkere med høy poengsum vil bli tatt inn før søkere med lavere poengsum.

Dersom flere søkere med samme poengsum og står likt i konkurransen om den eller de siste plassene, så skal rekkefølgen mellom disse søkerne fordeles etter loddtrekning.

Rangeringsbestemmelsen må også ses i sammenheng med hvilke inntaksområder fylkeskommunen har fastsatt. Konkurransen gjennomføres på grunnlag av søknadene og de prioriteringene som søkerne har angitt her. Dette må også ses i sammenheng med eventuelle særskilte inntakskrav som fylkeskommunen har fastsatt med hjemmel i § 6-11.

§ 6-21 Utrekning av poeng

Bestemmelsen regulerer hvordan poengene skal regnes ut ved inntak basert på elevens karakterer I første avsnitt er det presisert at ved utregningen av poengsum så skal alle standpunktkarakterene og eksamenskarakterene i fagene til søkeren regnes med. Standpunktkarakterer i orden og i oppførsel skal ikke regnes med. Disse gis etter en annen skala og skal ikke konverteres. I andre avsnitt bokstav a til e er poengberegningen regulert mer detaljert:

Bokstav a) Hver tallkarakter fra grunnskolen skal telle med sin respektive verdi. Det betyr at dersom eleven har fått 5 i standpunktkarakter i matematikk, så teller denne som 5 poeng i utregningen. Alle søkerens tallkarakterer skal legges sammen og multipliseres med 10 og deles på antall fag. Utrekningen skal være med to desimaler. Siste desimal skal avrundes etter vanlige avrundingsregler. I bokstav b til e er det gitt mer detaljerte regler om beregningen.

Bokstav b) Her er poengberegningen for valgfag regulert. Sluttvurderingsordningen i valgfag er ulik sluttvurderingsordningen i alle andre fag. Det er fastsatt i forskrift til opplæringsloven § 1-14 at elevene skal ha opplæring i valgfag hvert år. Eleven kan ha det samme valgfaget over flere år eller velge ulike valgfag. Dersom eleven velger ulike valgfag skal det settes en standpunktkarakter for hvert fag, for elever som velger samme fag over flere år er det standpunktkarakteren som settes på det høyeste årstrinnet som skal føres på vitnemålet. Det følger av bokstav b at dersom eleven har hatt flere ulike valgfag så skal det beregnes en gjennomsnittskarakter. Ved utregningen av elevens poengsum er det denne gjennomsnittskarakteren som legges til. Gjennomsnittskarakteren skal være med to desimaler.

For elever som bruker tiden til valgfag på alle trinn til å ta fag fra videregående opplæring, jf. forskrift til opplæringsloven § 1-15 siste avsnitt, så skal valgfag ikke regnes med i beregningen av elevens poengsum. Det skal da føres en vitnemålsmerknad om dette. For elever som bruker for eksempel tiden til valgfag på 10. årstrinn til å ta fag fra videregående

opplæring, men har standpunktkarakterer i valgfag på 8. og 9. trinn, så er det standpunktkarakteren(e) på disse trinnene som beregnes i valgfag etter bokstav b.

Bokstav c) Det er her fastsatt at der det i læreplanen for faget er bestemt at vurderingsuttrykket i sluttvurderingen er «bestått» eller «deltatt», skal dette faget ikke skal inngå i beregningen av elevens poengsum. Eksempel på dette er faget utdanningsvalg. Det er også fastsatt at dersom det i læreplanen for faget ikke er angitt vurderingsuttrykk, så skal faget ikke telle med i poengberegningen. Dette vil gjelde for elever med enkeltvedtak om særskilt språkopplæring som følger læreplanen i grunnleggende norsk for språklige minoriteter.

Bokstav d) Her er poengutregningen for elever som har et enkeltvedtak om fritak fra opplæring etter §§ 1-11 eller 1-12 eller et enkeltvedtak med fritak fra vurdering med karakter etter §§ 3-17 til 3-21 regulert. Dersom eleven har et enkeltvedtak med fritak, skal karakteren i det faget eller den delen av faget (for eksempel skriftlig sidemål) som eleven er fritatt fra, ikke inngå i poengberegningen. Det blir da færre fag/karakterer som inngår i poengutregningen. I tilfeller hvor elevene har fått innvilget fritak fra vurdering med karakter i mange fag enten med hjemmel i § 3-17 eller § 3-18, så kan det være at eleven må tas inn til videregående opplæring på individuelt grunnlag, jf. §§ 6-22, 6-23 og 6-26. Også i slike tilfeller skal fylkeskommunen sikre at elevens rett til ett av tre valgte utdanningsprogram etter opplæringsloven § 3-1 oppfylles.

Bokstav e) Det er her poengutregningen er regulert for tilfellene hvor elevene har fått "ikkje vurderingsgrunnlag" i ett eller flere fag som standpunktvurdering eller "ikkje møtt" til eksamen. I disse tilfellene skal det legges til en nullverdi i poengutregningen for den aktuelle sluttvurderingen. Konsekvensen av dette er at elevens poengsum blir lavere. Dersom eleven ikke har sluttvurdering med karakter i mer enn halvparten av fagene, så vil hun eller han tas inn etter en individuell vurdering, jf. § 6-26.

Dersom det er elever som mangler sluttvurdering i mer enn halvparten i fagene på grunn av en kombinasjon mellom bokstav d og e, så skal søkeren tas inn på individuelt grunnlag. Fylkeskommunen må da avgjøre om søkeren skal tas inn etter § 6-22 eller etter § 6-26. Her vil det være aktuelt å se om det er flest fritak eller flest «ikkje vurderingsgrunnlag».

Poengberegning for vitnemål fra grunnskoleopplæring for voksne

Tredje avsnitt regulerer poengutregningen for søkere med vitnemål fra grunnskoleopplæring for voksne etter forskrift til opplæringsloven § 4-29. Søkere som har grunnskoleopplæring for voksne skal som hovedregel poengberegnes på samme måten som elever i den ordinære grunnskoleopplæringen. Det følger av § 4-21 tredje avsnitt at bestemmelsens første avsnitt og andre avsnitt bokstav a også gjelder for voksne. Dette betyr at alle standpunktkarakterer og eksamenskarakterer som den voksne skal ha for å få vitnemål, jf. forskrift til opplæringsloven § 4-29, skal være med i utregningen. Tallkarakteren skal som i den ordinære grunnskoleopplæringen regnes med som sine respektive tallverdier.

Sluttvurderingen som den voksne er fritatt fra, skal ikke regnes med i poengutregningen. Dette gjelder både der den voksne er fritatt fra opplæringen etter §§ 1-11 eller 1-12 og der den voksne er fritatt fra vurdering med karakter etter §§ 4-12 og 4-13. Dette tilsvarer poengutregningen for elever etter andre avsnitt bokstav d, men dette er særskilt regulert fordi det er andre hjemmelsgrunnlag for fritak for voksne.

For voksne gjelder ikke bokstav b og c i andre avsnitt i og med at voksne ikke har valgfag eller fag med vurderingsuttrykkene i bokstav c. Bokstav e vil heller ikke gjelde fordi voksne må ha sluttvurdering med minst karakteren 1 i de aktuelle fagene for å få vitnemål. Kommunen skal ikke skrive ut vitnemål til voksne med "ikkje vurderingsgrunnlag" eller "ikkje møtt" til eksamen.

For voksne i grunnskoleopplæring etter opplæringsloven kapittel 4A er det fastsatt at realkompetansevurdering er en sluttvurdering på linje med standpunktkarakterer, jf. § 4-11. De fagene som den voksne har fått godkjent skal ikke være en del av poengutregningen. Dette faget skal beregnes på samme måten som ved fritak fra opplæringen eller fritak fra vurdering med karakter. Dersom det er slik at den voksne har fått godkjent mer enn halvparten av fagene som er fastsatt i § 4-29 gjennom en realkompetansevurdering, så skal den voksne tas inn etter en individuell vurdering, jf. § 6-26. Dette kan blant annet gjelde for søkere som ikke kan dokumentere at de har allmenn grunnopplæring fra utlandet i minst ni år, men som det etter en realkompetansevurdering viser seg å ha realkompetanse tilsvarende grunnskoleopplæring for voksne, jf. § 6-13 første avsnitt bokstav c.

§ 6-22 Søkere som har rett til spesialundervisning, og som mangler vurdering med karakter i mer enn halvparten av fagene

Vilkår

Hvem som omfattes av bestemmelsen er regulert i første avsnitt. Bestemmelsen omfatter søkere som i grunnskolen har hatt et enkeltvedtak om spesialundervisning etter opplæringsloven § 5-1, men bare de som mangler vurdering med karakter i mer enn halvparten av fagene. Videre må søkeren være fritatt for vurdering med karakter i mer enn halvparten av fagene etter forskrift til opplæringsloven § 3-17. Dersom søkeren ikke er fritatt for vurdering i mer enn halvparten av fagene med hjemmel i § 3-17, men likevel mangler karakter i mer enn halvparten av fagene, skal søknaden behandles etter § 6-26.

Når det skal avgjøres om søkeren mangler vurdering med karakter i minst halvparten av fagene, skal antallet karakterer på vitnemålet telles. For fag som har flere standpunkt-karakterer, som norsk, vil dette telle som tre karakterer, ikke som en.

Søkere som omfattes av § 6-22 skal i tas inn før søkere etter § 6-26. Når søkeren oppfyller vilkårene etter denne bestemmelsen så skal fylkeskommunen behandle søknaden individuelt. Søkeren skal ikke konkurrere etter poeng.

Oppfyllelse av retten

I andre avsnitt er det presisert at fylkeskommunen må sikre at disse søkerne blir tatt inn til ett av tre valgte utdanningsprogrammer. Denne rettigheten følger av opplæringsloven 3-1 sjette avsnitt. Bestemmelsen er et sikkerhetsnett for å sikre at retten til ett av tre valgte utdanningsprogram oppfylles også for denne gruppen søkere. En søker som behandles individuelt etter denne bestemmelsen har ikke rett til inntak til et særskilt utdanningsprogram eller til en bestemt skole.

§ 6-23 Søkere som har rett til særskilt språkopplæring etter opplæringsloven § 2-8, og som mangler vurdering med karakter i mer enn halvparten av fagene

Vilkår

Vilkåret for å tas inn etter denne bestemmelsen er at søkeren har et enkeltvedtak om særskilt språkopplæring etter opplæringsloven § 2-8 og mangler karakterer i mer enn halvparten av fagene. Disse søkerne vil normalt være fritatt fra vurdering med karakter etter forskriften § 3-18.

Når det skal avgjøres om søkeren mangler vurdering med karakter i minst halvparten av fagene, skal antallet karakterer på vitnemålet telles. For fag som har flere standpunkt-karakterer, som norsk, vil dette telle som tre karakterer, ikke som en.

Når søkeren oppfylder vilkårene etter denne bestemmelsen så skal fylkeskommunen behandle søknaden individuelt. Søkeren skal ikke konkurrere etter poeng og det skal ikke beregnes poengsum.

Oppfyllelse av retten

I andre avsnitt er det presisert at fylkeskommunen må sikre at disse søkerne blir tatt inn til ett av tre valgte utdanningsprogrammer. Dette rettigheten følger av opplæringsloven 3-1 sjette avsnitt. Bestemmelsen er et sikkerhetsnett for å sikre at rett til ett av tre valgte utdanningsprogram oppfylles også for denne gruppen søkere. En søker som behandles individuelt etter denne bestemmelsen har ikke rett til inntak til et særskilt utdanningsprogram eller til en bestemt skole.

§ 6-24 Søkere uten tallkarakterer eller uten sammenlignbart karaktergrunnlag

Bestemmelsen

Bestemmelsen regulerer inntak av søkere som ikke har tallkarakterer eller som har tallkarakterer som ikke er sammenliknbare med de tallkarakterene som er fastsatt i forskrift til opplæringsloven § 3-5. Bestemmelsen tilsvarer § 6-36 for inntak til vg2 og vg3.

Private grunnskoler

Første avsnitt regulerer inntak til offentlige videregående skoler for søkere som har gått på en privat grunnskole som ikke har vurdering med tallkarakterer. Dette vil for eksempel gjelde steinerskolene samt internasjonale skoler som har en karakterskala fra 1-7. Her vil dokumentasjon fra skolen legges til grunn ved inntak for å rangere søkerne.

Fylkeskommunen må gjøre en vurdering av dokumentasjonen og ta søkeren inn etter en individuell vurdering. Det er presisert at fylkeskommunen må sikre at også disse elevene blir tatt inn til ett av tre valgte utdanningsprogram. Denne rettigheten følger av opplæringsloven § 3 1 sjette avsnitt.

Andre søkere uten sammenliknbart karaktergrunnlag

I andre avsnitt er andre tilfeller hvor søkeren ikke har sammenliknbart karaktergrunnlag regulert. Dette kan omfatte søkere som har hatt privat grunnskoleopplæring i hjemmet eller søkere som har fullført grunnskoleopplæringen i utlandet. Dette gjelder for eksempel nyankomne minoritetsspråklige som oppfyller vilkårene for inntak i §§ 6-3 og 6-14.

Karakteren fra utlandet vil ikke kunne brukes direkte inn i inntaket etter poeng og fylkeskommunen må ta søkeren inn etter en individuell vurdering. Det er presisert at fylkeskommunen må sikre at også disse elevenes blir tatt inn til ett av tre valgte utdanningsprogram. Denne rettigheten følger av opplæringsloven § 3-1 sjette avsnitt.

Bestemmelsen omfatter ikke utenlandske utvekslingselever. Fylkeskommunen reserverer plasser til utvekslingselever, se § 6-6 andre avsnitt.

Realkompetansevurdert i mer enn halvparten av fagene

Søkere som har blitt realkompetansevurdert og har fått godkjent i mer enn halvparten av fagene som kreves for vitnemål for grunnskoleopplæring for voksne etter § 4-29, skal tas inn etter en individuell vurdering. Dette kan gjelde både for søkere som er realkompetansevurdert, jf. forskriften § 6-13 første avsnitt bokstav c i alle fag og søkere som har vært deltaker i grunnskoleopplæring for voksne i noen fag etter opplæringsloven § 4A-1. Fylkeskommunen må sikre at også disse søkerne tas inn til ett av tre valgte

utdanningsprogram, jf. opplæringsloven § 3-1 sjetten avsnitt.

§ 6-25 Søkere som av andre særlige grunner må behandles individuelt

Bestemmelsen gir fylkeskommunen i særskilte tilfelle hjemmel til å behandle søknader fra andre søkere individuelt.

Vilkår

Bestemmelsen gir fylkeskommunen hjemmel til å behandle søknader fra søkere som ikke har rett til fortrinn etter §§ 6-15 til 6-19, men som det er tungtveiende grunner for å behandle individuelt. Det må i tillegg foreligge et særlig behov for dette hos søkeren. Dette er en bestemmelse som vil omfatte svært få søkere og som kan brukes som en sikkerhetsventil.

Oppfyllelse av retten

Det er presisert at fylkeskommunen må sikre at også disse elevene blir tatt inn til ett av tre valgte utdanningsprogram. Denne rettigheten følger av opplæringsloven § 3-1 sjetten avsnitt.

Søkeren har ikke rett til inntak til et bestemt utdanningsprogram eller til en bestemt skole.

§ 6-26 Søkere uten vurdering med karakter i halvparten av fagene

Denne bestemmelsen er det siste grunnlaget som fulltidselever tas inn etter.

Vilkår

Det er fastsatt i første avsnitt at søkere som på vitnemålet sitt mangler vurdering med karakter i minst halvparten av fagene og som ikke fanges opp av §§ 6-22 til 6-25, skal tas inn til videregående opplæring etter en individuell vurdering etter skjønn. For denne gruppen skal det ikke regnes ut poeng.

Når det skal avgjøres om søkeren mangler vurdering med karakter i minst halvparten av fagene, skal antallet karakterer på vitnemålet telles. For fag som har flere

standpunktkarakterer, som norsk, vil dette telle som tre karakterer, ikke som en.

Oppfyllelse av retten

I andre avsnitt er det presisert at fylkeskommunen må sikre at også disse elevene blir tatt inn til ett av tre valgte utdanningsprogram. Denne rettigheten følger av opplæringsloven § 3-1 sjette avsnitt. Søkeren har ikke rett til inntak til et særskilt utdanningsprogram eller til en bestemt skole.

§ 6-27 Deltidselever til vg1

Bestemmelsen regulerer inntak av deltidselever til vg1, og det er fastsatt at deltidselever skal tas inn til vg1 etter fulltidselever. Bestemmelsen må også ses i sammenheng med §§ 6-5 og § 6-39 som regulerer inntak av deltidselever til vg2 og vg3. Deltidselever vil tas inn der fylkeskommunen har ledig kapasitet. Disse søkerne må behandles individuelt.

Det er presisert i bestemmelsen at søkere som allerede har bestått et fag, dvs. har sluttvurdering med karakteren 2 eller bedre, ikke skal tas inn som deltidselev i dette faget. Dersom disse søkerne ønsker å forbedre en sluttvurdering, så må de melde seg til eksamen som privatist, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-24. Det følger også av forskrift til opplæringsloven § 3-14 siste avsnitt hvor det er fastsatt et par unntak fra denne hovedregelen. Fylkeskommunen kan også ta inn søkere som har fått karakteren 1 i et fag, dersom de har ledig kapasitet.

Del III. Inntak til vg2 og vg3

§ 6-28 Vilkår for inntak til vg2 og vg3

Bestemmelsen regulerer vilkår for inntak til vg2 og vg3.

Krav om bestått

I første avsnitt er det fastsatt at vilkåret for inntak til neste nivå er at søkeren har bestått alle fagene som det fremgår av fag- og timefordelingen at eleven skal ha. Det betyr at fagene på vg1 må være bestått for å være kvalifisert til inntak til vg2, og at fagene på vg1 og vg2 må være bestått for inntak til vg3. Kravet om bestått omfatter også de fagene hvor det bare gis

halvårsvurdering med karakter på det aktuelle trinnet.

Individuell behandling

I andre avsnitt er det fastsatt et unntak fra hovedregelen i første avsnitt. Søkere som ikke oppfyller vilkåret for inntak etter første avsnitt kan tas inn til vg2 eller vg3 dersom de oppfyller vilkårene i §§ 6-35 til 6-38.

Reform 94

Det følger av tredje avsnitt at de samme vilkårene gjelder for søkere med dokumentasjon fra bestått relevant grunnkurs eller videregående kurs I fra Reform 94 eller tidligere. Også for disse søkerne er det et vilkår for inntak til neste nivå i Kunnskapsløftet at alle fag enten i grunnkurset eller videregående kurs I er bestått. Hvis dette ikke er tilfellet må det vurderes om søkeren skal tas inn på individuelt grunnlag, jf. andre avsnitt.

§ 6-29 Rekkefølge ved inntak til vg2 og vg3

Bestemmelsen regulerer inntaksrekkefølgen for de søkerne som oppfyller vilkårene i § 6-28.

Opplæringstilbudet

I første avsnitt er det presisert hvilket opplæringstilbud søkeren har rett til å bli tatt inn til på vg2 og vg3. Dette følger av opplæringsloven § 3-1 sjette avsnitt.

Inntaksrekkefølgen

Andre avsnitt regulerer rekkefølgen inntaket skal gjennomføres i. Søkere med fortrinnsrett etter § 6-30 skal tas inn først, deretter søkere med fortrinnsrett etter § 6-31 og så søkere med fortrinnsrett etter § 6-32. Etter at søkere med fortrinnsrett er tatt inn, skal fylkeskommunen gjennomføre det ordinære inntaket etter poeng. I det ordinære inntaket må fylkeskommunen også ta inn søkere som oppfyller vilkårene for individuell behandling, jf. §§ 6-35 til 6-38. Fylkeskommunen må sikre at også søkerne som blir tatt inn etter en individuell vurdering får oppfylt retten sin og blir tatt inn til henholdsvis et programområde til vg2 som bygger på utdanningsprogrammet hun eller han ble tatt inn til vg1 til, og til et programområde på vg3 som bygger på programområdet på vg2. Fylkeskommunen avgjør selv hvordan dette håndteres. Etter at søkere etter bokstav a til c er tatt inn, så tar

fylkeskommune inn de som søker om å bli deltidselever, jf. § 6-39.

Inntak av voksne

Tredje avsnitt regulerer inntak av voksne. Voksne som er tatt inn til et tilbud etter opplæringsloven § 3-1, har rett til å fullføre denne opplæringen dersom de ønsker det. Ved inntak skal disse voksne tas inn etter ungdom med rett, men før ungdom uten rett.

Det er også her presisert at voksne med rett til videregående opplæring som hovedregel skal tas inn til et tilbud særskilt organisert for voksne etter opplæringsloven § 4A-3 og forskrift til opplæringsloven §§ 6-45 flg.

Søkere uten rett

Det følger av fjerde avsnitt at søkere uten rett etter opplæringsloven §§ 3-1 og 4A-3 skal tas inn etter søkere med rett.

§ 6-30 Fortrinnsrett for søkere med sterkt nedsatt funksjonsevne

Denne bestemmelsen må ses i sammenheng med § 6-17. Den gir en tilsvarende fortrinnsrett til vg2 og vg3, som § 6-17 gir til vg1.

Vilkårene for fortrinn

I første avsnitt er det regulert hvem som kan få innvilget fortrinnsrett etter denne bestemmelsen. Det er tre vilkår som må være oppfylt. Søkeren må ha rett til spesialundervisning og ha sterkt nedsatt psykisk eller fysisk funksjonsevne. Videre må søkeren på grunn av den nedsatte funksjonsevnen ha et særlig behov for å bli tatt inn på en skole som er særskilt tilrettelagt.

Innhold i retten

I andre avsnitt er det presisert at søkeren har samme rett som andre søkere når det gjelder inntak til programområde. Dette følger av opplæringsloven § 3-1 sjette avsnitt. Det er videre presisert at det er fylkeskommunen som vurderer konkret om det foreligger tungtveiende

grunner for å ta søkeren inn til en bestemt skole.

Det er presisert at bestemmelsen gjelder både for de som fikk innvilget fortrinnsrett til vg1 (eller vg2) og for søkere som ikke tidligere er tatt inn etter denne bestemmelsen. Søkeren har rett til å fortsette på samme skole dersom hun eller han er tatt inn etter § 6-17 til vg1, eller er tatt inn etter denne bestemmelsen til vg2. Dette gjelder ikke for søkere som ikke tidligere er tatt inn på bakgrunn av fortrinnsrett etter § 6-17 (ev. § 6-30).

Vi viser for øvrig til merknaden til § 6-17.

§ 6-31. Fortrinnsrett for søkere med rett til opplæring i eller på tegnspråk etter opplæringsloven § 3-9 og som ønsker opplæring med tolk på en ordinær videregående skole

Bestemmelsen regulerer inntak til ordinære videregående skoler til vg2 og vg3 for søkere som har rett til tegnspråkopplæring etter opplæringsloven § 3-9 og som søker om opplæring med tolk i en ordinær videregående skole.

Vilkår for fortrinn

I første avsnitt står det at søkeren ha rett til opplæring i eller på tegnspråk etter opplæringsloven § 3-9 for å kunne tas inn etter denne bestemmelsen. For mer om rett etter § 3-9, se merknad til § 6-18. Dette vil være søkere som ved inntak har søkt om inntak til en ordinær videregående skole med tolk eller søkere som til vg1 eller vg2 søkte om inntak til en knutepunktskole, men som nå ønsker opplæring i en ordinær videregående skole med tolk. Unntaksvis vil det også kunne komme søkere som nå har rett etter § 3-9, men som enten ikke har hatt rett eller ikke har ønsket å bruke retten tidligere. Det må ligge en sakkyndig vurdering til grunn for søknaden, men for søkere som ble tatt inn etter tilsvarende fortrinnsrett til vg1, jf. § 6-18, vil den samme sakkyndige vurderingen kunne legges til grunn.

Kvalifisert for opprykk

I andre avsnitt er det presisert at også søkere etter denne bestemmelsen må oppfylle de

samme kravene som andre elever for å bli tatt inn til neste trinn. Det vil si at søkeren enten må ha bestått alle fagene i samsvar med § 6-28 eller at fylkeskommunen etter en helhetlig vurdering konkluderer med at det er forsvarlig ut fra søkeren sine faglige forutsetninger å flytte han eller henne til neste nivå, jf. § 6-37. Vi viser derfor til merknadene til disse bestemmelsene.

For søkere som ikke oppfyller vilkåret for å begynne på neste trinn bør det vurderes om søkeren bør tas inn som deltidselev eller om hun eller han kan ha rett til utvidet tid på vg1 eller vg2, jf. opplæringsloven § 3-1 femte avsnitt.

Programområde

I tredje avsnitt er det presisert at søkerne har rett til å bli tatt inn til et programområde på vg2 som bygger på utdanningsprogrammet til vg1, og til et programområde til vg3 som bygger videre på programområdet til vg2. Dette er tilsvarende som for andre søkere jf. opplæringsloven § 3-1 sjette avsnitt.

§ 6-32 Fortrinnsrett for søkere med vedtak om utvidet tid

Vilkår

I første avsnitt er det regulert at søkere som har enkeltvedtak om utvidet tid etter § 3-1 femte avsnitt har fortrinnsrett ved inntak til vg2 eller vg3. For mer om vilkåret om enkeltvedtak om utvidet tid, se merknad til § 6-19. Det er de samme kravene her.

Kvalifisert til opprykk

I andre avsnitt er det presisert at også søkere etter denne bestemmelsen må oppfylle de samme kravene som andre elever for å bli tatt inn til neste trinn. Det vil si at søkeren enten må ha bestått alle fagene i samsvar med § 6-28 eller at fylkeskommunen etter en helhetlig vurdering konkluderer med at det er forsvarlig ut fra søkeren sine faglige forutsetninger å flytte han eller henne til neste nivå, jf. § 6-37. Vi viser derfor til merknadene til disse bestemmelsene.

For de søkerne som ikke oppfyller vilkåret for å begynne på neste trinn må det vurderes om

søkeren kan ha rett til flere år på vg1, ev. på vg2. Disse søkerne vil ofte ha behov for å fortsette på den samme skolen og dette bør så langt det er mulig oppfylles, dersom søkeren ønsker dette.

Det er videre presisert at søkere med vedtak om utvidet tid som trenger flere år på samme trinn også har fortrinnsrett etter denne bestemmelsen.

Programområde

I tredje avsnitt er det presisert at søkerne har rett til å bli tatt inn til et programområde på vg2 som bygger på utdanningsprogrammet til vg1, og til et programområde til vg3 som bygger videre på programområdet til vg2. Dette er tilsvarende som for andre søkere jf. opplæringsloven § 3-1 sjette avsnitt.

§ 6-33 Rangering av søkere

Bestemmelsen regulerer rangeringen av søkere til vg2 og vg3 etter poeng. Vi viser her til merknadene til § 6-20. Fylkeskommune skal gjennomføre inntaket i samsvar med prioriteringen som søkeren har gjort i søknaden sin, jf. § 6-9.

§ 6-34 Utregning av poeng

Bestemmelsen regulerer poengberegning ved inntak til vg2 og vg3. Prinsippene for utregning er i hovedsak de samme som ved inntak til vg1, se § 6-21. Ved utregning av poengsum etter § 6-34 skal alle standpunktkarakterene, eksamenskarakterene og halvårsvurdering med karakter i fagene på vg1 og eventuelt vg2, legges til grunn.

Det understrekes at det bare er i fag der det er fastsatt i læreplanen for faget at det skal settes en halvårsvurdering med karakter ved avslutningen av opplæringsåret at disse skal trekkes inn i poengberegningen. Dette vil i hovedsak være i fellesfag. For søkere til vg3 hvor det er fastsatt i læreplanen for faget at standpunktkarakteren skal fastsettes etter vg3, som for eksempel norsk, vil det kun være halvårsvurderingene på vg2 i norsk som inngår i poengberegningen. Halvårsvurderingene med karakter som eleven fikk ved avslutningen av faget etter vg1 skal ikke inngå i poengberegningen ved inntak til vg3.

I andre avsnitt bokstav a til f er poengberegningen regulert mer detaljert.

Bokstav a) Det følger av bokstav a at hver av tallkarakterene skal regnes med sine respektive tallverdier. Vi viser til merknad til § 6-21 bokstav a.

Bokstav b) Her reguleres poengberegningen for fag hvor det er fastsatt i læreplanen for faget at sluttvurderingsuttrykket er deltatt eller bestått. Dette tilsvarer merknad til § 6-21 bokstav c.

Bokstav c) Her reguleres poengutregningen for søkere som er fritatt fra opplæring etter §§ 1-11 eller 1-12 eller fra vurdering med karakter etter § 3-18 til 3-20. Dette tilsvarer merknad til § 6-21 andre avsnitt bokstav d.

Bokstav d) Det er her poengberegningen er regulert for søkere som har fått "ikkje vurderingsgrunnlag" i et eller flere fag, eller «ikkje møtt» til eksamen. I fag hvor søkeren har fått IV og eller "ikkje møtt" til eksamen skal det legges til en nullverdi. Dette tilsvarer merknad til § 6-21 bokstav e.

Søkere som har fått IV i et eller flere fag oppfyller ikke vilkårene for å tas inn til neste trinn, jf. § 6-28. Fylkeskommune må vurdere på individuelt grunnlag om søkeren oppfyller vilkårene for inntak etter § 6-37. Dersom søkeren oppfyller vilkårene skal poengsummen beregnes.

Bokstav e) Her reguleres poengberegningen der søkeren har avlagt eksamen i et fag som privatist. Fylkeskommunen skal ved poengberegning legge til grunn den beste karakteren.

Bokstav f) Her reguleres poengberegningen for søkere som har gjort omvalg eller liknende. Ved poengutregningen skal de beste karakterene legges til grunn. Videre vil det også være slik at de karakterene som legges til grunn må være relevante for inntak til det aktuelle programområdet på vg2 eller vg3. Ved inntak til programområder til vg2 innen yrkesfaglige utdanningsprogram vil det bare være karakterer fra det samme utdanningsprogrammet eller karakterer fra utdanningsprogram det er kryssløp mellom som kan legges til grunn, dersom søkeren har flere fag fra Vg1 sammenliknet med minimumskravet i fag- og timefordelingen.

§ 6-35 Søkere med enkeltvedtak om spesialundervisning eller planlagt grunnkompetanse

Bestemmelsen regulerer inntak til vg2 og vg3 for søkere som har enkeltvedtak om spesialundervisning eller har planlagt grunnkompetanse på vg1 eller vg2.

Vilkår

Vilkårene for inntak til vg2 eller vg3 er fastsatt i første avsnitt. Det første vilkåret er at søkeren har et enkeltvedtak om spesialundervisning på det trinnet hun eller han er i ferd med å avslutte. Dette betyr for eksempel at en søker til vg2 som har hatt enkeltvedtak om spesialundervisning i grunnskolen, men ikke har enkeltvedtak på vg1, ikke oppfyller vilkårene.

Det andre vilkåret er at søkeren på grunn av innholdet i enkeltvedtaket ikke har vurdering med karakter i flere fag. Dette betyr at grunnen til at eleven ikke har fått standpunktkarakter eller halvårsvurdering med karakter i flere fag, må være at det i enkeltvedtaket til søkeren er fastsatt avvik fra læreplanen for mer enn ett fag. Dersom det ikke er fastsatt avvik fra læreplanen for fag i enkeltvedtaket om spesialundervisning, skal også elever med spesialundervisning som mangler vurdering i ett eller flere fag, eventuelt tas inn til neste trinn etter § 6-38.

Det tredje vilkåret er at fylkeskommunen må gjøre en helhetlig vurdering av om søkeren har faglige forutsetninger for å tas inn til neste trinn. Denne vurderingen må gjøres ut fra enkeltvedtaket og den individuelle opplæringsplanen til søkeren. Dersom dette er en søker som skal ha grunnkompetanse vil vurderingen gjøres i forhold til dette. I vurderingen skal det også legges vekt på den sakkyndige vurderingen og søkerens egen prioritering.

Programområde

I andre avsnitt er det fastsatt at søkere som oppfyller vilkårene for inntak til neste trinn skal tas inn til et programområde til vg2 som bygger på utdanningsprogrammet til vg1 eller et programområde til vg3 som bygger på programområdet til vg2. Dette er tilsvarende som for andre søkere jf. opplæringsloven § 3-1 sjette avsnitt.

For søkere som ikke oppfyller vilkårene for inntak til vg2 så skal fylkeskommunen vurdere om dette er en søker som bør tas inn til vg1 et år til etter § 6-22, eventuelt ett år til på vg2 etter denne bestemmelsen. For søkere som ikke oppfyller vilkåret for å begynne på neste trinn, bør fylkeskommunen også vurdere om søkeren har rett til utvidet tid på vg1 eller vg2,

jf. opplæringsloven § 3-1 femte avsnitt.

Mål om grunnkompetanse

I tredje avsnitt er det fastsatt at bestemmelsen også gjelder for søkere som følger et planlagt løp mot grunnkompetanse etter opplæringsloven § 3-3 første avsnitt. Om søkeren tas inn til neste nivå vurderes konkret opp mot det opplæringsløpet som er fastsatt for vedkommende og om det vil være forsvarlig å ta søkeren inn til dette. Også søkere etter dette avsnittet vil ha et enkeltvedtak om spesialundervisning, men ikke alle med enkeltvedtak om spesialundervisning som mangler vurdering med karakter har et løp frem mot planlagt grunnkompetanse.

§ 6-36 Søkere uten tallkarakterer eller uten sammenliknbart karaktergrunnlag

Bestemmelsen regulerer inntak til vg2 og vg3 for søkere uten tallkarakterer eller sammenliknbart karaktergrunnlag. Bestemmelsen tilsvarer § 6 24 om inntak til vg1.

Hvem denne bestemmelsen gjelder for er utdypet i merknaden til § 6-24 og vi viser til denne. Denne bestemmelsen gjelder i tillegg for inntak av søkere som har tatt vg1 og/eller vg2 i utlandet og som får godkjent et opplæringsår i utlandet som en del av norsk videregående opplæring, jf. § 1-16 andre avsnitt.

§ 6-37 Inntak på individuelt grunnlag som fulltidselev for søkere som ikke har bestått i alle fag

Bestemmelsen regulerer inntak på individuelt grunnlag til vg2 og vg3 for søkere som ikke har bestått i alle fag.

Fylkeskommunen kan i den lokale forskriften fastsette hvordan skjønnsutøvelsen skal gjøres. Dette gjelder også for inntak til påbygg til generell studiekompetanse.

Vilkår

I første avsnitt er det fastsatt at søkere som ikke oppfyller vilkårene for inntak til vg2 eller vg3 etter § 6-28 første avsnitt likevel kan tas inn til neste nivå. Vilåret for dette er at fylkeskommunen gjør en helhetlig vurdering av søkerens kompetanse og mener at inntak til neste trinn er forsvarlig. Det er presisert at fylkeskommunen må vurdere om det er dokumentert at søkeren har den kompetansen i det eller de fagene som hun eller han ikke har bestått, og som er nødvendig for å følge opplæringen på neste trinn. Her må det derfor ses på hvorfor søkeren ikke har bestått faget og om hun eller han likevel antas å ha de faglige forutsetningene som er nødvendige for å følge opplæringen i faget med mulighet for å få karakteren 2 eller bedre i standpunktskarakter. I vurderingen bør det også ses på om faget som søkeren ikke har bestått er et fellesfag hvor den ikke beståtte karakteren er en halvårsvurdering eller om det er en standpunktkarakter i et programfag eller et fellesfag. Dersom det er en halvårsvurdering i et fellesfag, skal det mindre til for at søkeren flyttes opp enn dersom det er en standpunktkarakter i et programfag eller fellesfag.

Fylkeskommunen må sikre at søkere som tas inn til neste trinn ikke får et etterslep med for mange fag de ikke har bestått. Dess flere fag som ikke er bestått, dess vanskeligere vil det bli for søkeren å oppfylle kravene for å få vitnemål eller fag- og svennebrev, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-39 og § 3-41. Fylkeskommunen kan delegere til rektorene å foreta vurderingen av om det er forsvarlig å ta inn en elev til neste nivå.

Deltidselev

I andre avsnitt står det at søkere som fylkeskommunen konkluderer med at ikke har de faglige forutsetningene for inntak til vg2 eller vg3 som fulltidselev, kan tas inn som deltidselev i de fagene der hun eller han har fått karakteren 2 eller bedre. Søkeren tas da inn etter § 6-39. Fylkeskommunen kan også ta inn søkeren som deltidselev i de fagene hun eller han ikke har bestått, se merknad til § 6-27.

§ 6-38 Søkere som av andre særlige grunner må behandles individuelt

Bestemmelsen tilsvare § 6-25 ved inntak til vg1. Vi viser derfor til merknad til § 6-25.

§ 6-39 Deltidselever til vg2 eller vg3

Bestemmelsen regulerer inntak av deltidselever til vg2 og vg3. Denne bestemmelsen må ses i sammenheng med §§ 6-5 og 6-27 som også regulerer deltidselever. I § 6-5 fjerde avsnitt er det fastsatt at deltidselever tas inn etter fulltidselever. Dette gjelder også til vg2 og vg3.

I første avsnitt er det regulert at fylkeskommunene i særskilte tilfeller kan ta inn søkere som ikke oppfyller vilkårene for å bli tatt inn som fulltidselev, som deltidselev. Fylkeskommunen må vurdere dette konkret i hvert tilfelle. Utover dette er det fylkeskommunen som fastsetter hvordan inntaket av deltidselever gjennomføres. Dette må være fastsatt i den lokale forskriften om inntak.

En søker som har fått opplæring i et fag tidligere og har bestått faget, skal ikke tas inn som deltidselev i dette faget (for å forbedre karakteren). Dette følger av forskrift til opplæringsloven § 3-14 siste avsnitt.

Eksempler

I andre avsnitt er det listet opp eksempler på noen typiske deltidselever til vg2 og vg3. Dette er ingen uttømmende liste. Felles for bokstav a, b og c er at dette er søkere som fortsatt har rett til videregående opplæring etter opplæringsloven § 3-1. Bokstav a er de som ikke har bestått i flere fag på vg1 og/eller vg2 og som det ikke vil være forsvarlig å flytte opp til neste trinn fordi hun eller han trolig ikke har de nødvendige faglige forutsetningene. Bokstav b er de som mangler fag for å ha full fagkrets innen et utdanningsprogram på vg1 eller et programområde på vg2/vg3. Dette kan for eksempel være en som har tatt vg2 på deltid og så vil ta resten av vg2. Bokstav c er de som har rett til videregående opplæring og som mangler fag for å få generell studiekompetanse eller for å få yrkeskompetanse, dette kan være elever som har tatt et år i utlandet. Det kan også være søkere som har fullført videregående opplæring i et annet land, jf. opplæringsloven § 3-1 første avsnitt andre setning.

Fylkeskommunen kan også ta inn søkere som ikke har rett til videregående opplæring som deltidselev, med unntak av tilfellene hvor søkeren allerede har bestått faget.

Del IV. Inntak til knutepunktskoler for

tegnspråklige søkere med rett til opplæring i og på tegnspråk etter opplæringsloven § 3-9

§ 6-40 Vilkår for inntak til knutepunktskoler

Bestemmelsen regulerer vilkår for inntak til vg1, vg2 og vg3 på knutepunktskoler for søkere som har rett til tegnspråkopplæring etter opplæringsloven § 3-9.

Knutepunktskoler eller opplæring med tolk

Det følger av første avsnitt at søkere med rett til tegnspråkopplæring etter opplæringsloven § 3-9 kan søke enten om opplæring i et tegnspråklig miljø ved en knutepunktskole etter bestemmelsen her, eller opplæring i en ordinær videregående skole med tolk etter § 6-18 eller 6-31. I andre setning er knutepunktskoler definert.

Krav til søknaden

I andre avsnitt er det fastsatt at søkeren i søknaden må oppgi om hun eller han ønsker opplæring i en ordinær videregående skole med tolk eller til en knutepunktskole. I søknaden må søkeren prioritere hva han eller hun setter høyest. Ved søknaden skal det ligge ved en sakkyndig vurdering av behovene til søkerne, jf. § 6-41. Søkeren må ha valgt i samråd med denne.

Retten

I tredje avsnitt er retten til søkerne regulert. Her følger det at søkere til knutepunktskoler har rett til inntak til et av tre valgte utdanningsprogram. Dette er som andre søkere, men denne retten er modifisert. Søkere til knutepunktskoler kan ikke føre opp andre utdanningsprogram enn de som knutepunktskoler gir, eventuelt tilbud disse skolene tilbyr sammen med andre videregående skoler.

§ 6-41 Sakkyndig vurdering

Bestemmelsen regulerer innholdet i den sakkyndige vurderingen som fylkeskommunen skal utarbeide ved søknader om inntak til knutepunktskoler. Første avsnitt presiserer innholdet i den sakkyndige vurderingen. Dette er den samme sakkyndige vurderingen som i § 6-18. Det vises til merknad til § 6-18.

Andre avsnitt er også tilsvarende som i § 6-18 og det vises til merknad til § 6-18 tredje avsnitt. I tredje avsnitt er det fastsatt at sakkyndig instans er den fylkeskommunale PP-tjenesten. Det er fylkeskommunen som søkeren er folkeregistrert i som har ansvaret for å utarbeide den sakkyndige vurderingen.

§ 6-42 Saksbehandling

Bestemmelsen gjelder saksbehandlingen for søknader om inntak til knutepunktskoler.

I første avsnitt er det presisert at det er fylkeskommunen der søkeren er folkeregistrert som er ansvarlig for å oppfylle søkerens rett etter § 3-9. Det betyr at hjemfylket må dekke eventuelle kostnader dersom retten til opplæring oppfylles i en annen fylkeskommune. Dette gjøres gjennom refusjon etter forskriften kapittel 19.

Andre avsnitt viser til at kravene til søknadsfrist og søknad i §§ 6-8 og 6-9 også gjelder for søkere til knutepunktskoler. Det betyr at søkere til knutepunktskoler søker innen 1. februar. Søkeren sender søknaden til fylkeskommunen der hun eller han er folkeregistrert.

I tredje avsnitt følger det at fylkeskommunen sender søknaden videre til fylkeskommunen der knutepunktskolen som søkeren har søkt om inntak til ligger, dersom vilkårene etter § 6-40 er oppfylt. Fylkeskommunen skal sende søknaden, sammen med sakkyndig vurdering, videre innen 15. mars.

I fjerde avsnitt står det at det er fylkeskommunen der knutepunktskolen ligger som avgjør om søkeren får plass ved knutepunktskolen eller ei. Fylkeskommunen der knutepunktskolen ligger gir beskjed om resultatet til hjemfylkeskommunen. Hjemfylkeskommunen treffer endelig vedtak om inntak til opplæring etter opplæringsloven § 3-9.

Av femte avsnitt følger det at dersom søkeren får avslag, så skal fylkeskommunen der knutepunktskolen ligger snarest mulig sende melding om dette til hjemfylkeskommunen. Hjemfylkeskommunen plikter da, så snart som mulig, å finne et annet tilbud om opplæring i et tegnspråklig miljø til søkeren. Dette innebærer at fylkeskommunen må finne et tilbud til

søkeren ved en annen knutepunktskole.

§ 6-43 Inntaksrekkefølge til knutepunktskoler

Bestemmelsen regulerer inntaksrekkefølgen til knutepunktskoler.

Første avsnitt inneholder rekkefølgen for rangering. Her følger det at søkere fra fylket skal rangeres før søkere fra andre fylker. Søkere med rett rangeres før søkere uten rett i begge tilfeller.

Det følger av andre avsnitt at innenfor hver av gruppene skal søkerne rangeres etter reglene som gjelder ved inntak til ordinær videregående opplæring etter §§ 6-13 flg. Med unntak av bestemmelsene om fortrinnsrett vil de øvrige reglene gjelde, blant annet rangering etter poeng og individuell behandling av søkere som mangler vurdering med karakter i mer enn halvparten av fagene. Denne bestemmelsen vil også gjelde for inntak til vg2 og vg3 for eventuelle ledige plasser. Søkere som er tatt inn til vg1 ved en knutepunktskole vil normalt ha rett til å fullføre opplæringen ved knutepunktskolen, dette er også regulert eksplisitt i fjerde avsnitt.

I tredje avsnitt er det fastsatt at knutepunktskolene også må reservere plasser til søkere som ikke har vurdering med karakter. Disse skal tas inn etter en individuell behandling, som i ordinære videregående skoler. Her er det også fastsatt at når det skal vurderes om søkerne skal tas inn til en knutepunktskole så skal både den sakkyndige vurderingen og søkerens prioritering tillegges vekt.

Del V. Inntak til noen statlige videregående skoler

§ 6-44 Særskilt om inntak til noen statlige videregående skoler

Bestemmelsen regulerer inntak til to statlige samiske skoler og til statens skoler med utdanningsprogram for naturbruk.

Det følger av § 6-1 at bestemmelsene om inntak i kapitlet gjelder så langt de passer for

disse skolene. Det er særlig de felles bestemmelsene i § 6-1 til 6-12 som er aktuelle. Vi viser også til § 6-2 siste avsnitt hvor det er fastsatt at fylkeskommunenes lokale forskrifter skal regulere inntak til disse skolene. Dette gjelder også for andre fylkeskommuner enn Troms og Finnmark og Innlandet, som ikke har statlige skoler i fylket.

Del VI. Inntak av voksne med og uten rett til videregående opplæring

§ 6-45 Inntak av voksne med rett til videregående opplæring

Bestemmelsen regulerer inntak av voksne med rett til videregående opplæring etter opplæringsloven § 4A-3. Inntak av voksne uten rett til videregående opplæring er regulert i § 6-48.

Voksenretten

Hvem som har "voksenrett" til videregående opplæring følger av første avsnitt. Dette er i realiteten en gjentakelse av opplæringsloven § 4A-3. For å ha rett til videregående opplæring er det tre vilkår som må være oppfylt. For det først må søkeren fylle 25 år det året han eller hun søker. Søkere under 25 år kan ha ungdomsrett til videregående opplæring etter opplæringsloven § 3-1. I særlige tilfeller kan fylkeskommunen treffe et enkeltvedtak med hjemmel i opplæringsloven § 3-1 tiende avsnitt og la ungdom ta ut retten til videregående opplæring etter opplæringsloven § 4A-3. Det andre vilkåret som må være oppfylt er at søkeren må ha fullført norsk grunnskoleopplæring eller tilsvarende. Dette vurderes også for voksne etter § 6-13. Den voksne må enten ha vitnemål for fullført norsk grunnskoleopplæring, ha dokumentert at hun eller han har niårig grunnskoleopplæring fra utlandet eller dokumentert realkompetanse i de fagene som kreves for å få vitnemål i grunnskoleopplæring for voksne, jf. opplæringsloven § 4A-1 og forskriften § 4-29. For mer om dette se merknad til § 6-13. Det tredje vilkåret er at søkeren ikke må ha fullført videregående opplæring. For mer om den skjønnsmessige vurderingen av om søkeren har hele, deler av eller ingenting av retten i behold, se rundskriv Udir-2-2008. Dersom en person oppfyller disse vilkårene, har hun eller han voksenrett. I tillegg til dette må søkeren ha lovlig

opphold, jf. opplæringsloven § 4A-3.

Et tilbud organisert for voksne

I andre avsnitt står det at søkere med voksenrett primært skal tas inn til ett opplæringstilbud som er organisert for voksne etter opplæringsloven § 4A-3. Voksne som søker et tilbud for ungdom bør av fylkeskommunen veiledes til å søke et tilbud særlig organisert for voksne. Den voksne har da en sterkere rett til videregående opplæring enn når hun eller han søker om et tilbud i ordinær videregående opplæring for ungdom. Voksne som søker om inntak til ordinær videregående opplæring skal rangeres etter ungdom, mens voksne som søker om opplæring etter kapittel 4A har rett til ønsket sluttkompetanse, jf. tredje avsnitt. Prinsippet om at opplæringstilbudet skal være tilpasset behovet til den voksne er presisert i bestemmelsen. I dette ligger blant annet at opplæringstilbudet bør tilpasses når det gjelder tid, sted, lengde, progresjon og at opplæringen bygger på den voksnes formal- og realkompetanse. Dette følger av opplæringsloven § 4A-3 første avsnitt.

Kravene til søknaden og innholdet i den voksnes rett til videregående opplæring finnes i tredje avsnitt. Her er det fastsatt at den voksne skal føre opp ønsket sluttkompetanse i søknaden. Med ønsket sluttkompetanse forstås det hvilken yrkes- eller studiekompetanse han eller hun ønsker. Innenfor yrkesfaglige utdanningsprogram er dette normalt knyttet til hvilken yrkeskompetanse søkeren ønsker å oppnå, dette kan for eksempel være fagbrev som barne- og ungdomsarbeider eller svennebrev som tømrer. Den voksne søker på en sluttkompetanse og ikke et utdanningsprogram til vg1.

Den voksne skal normalt få tilbud om opplæring i samsvar med den sluttkompetansen som hun eller han ønsker. Det vil kun være unntaksvis at fylkeskommunen ikke gir den voksne et tilbud i samsvar med ønsket. I vurderingen skal det legges vekt på mulighetene den enkelte har for å oppnå den ønskede yrkes- eller studiekompetansen. Eksempler på tilfeller hvor den voksne ikke får et tilbud kan være dersom en voksne bare har igjen en liten del av retten til videregående opplæring, eller dersom det ut fra den voksnes forutsetninger er svært lite sannsynlig at han eller hun vil kunne bestå videregående opplæring med ønsket sluttkompetanse. Dersom fylkeskommunen ikke innvilger ønsket sluttkompetanse for en voksen med rett må dette begrunnes særskilt i inntaksvedtaket, se også § 6 47 tredje avsnitt.

Realkompetansevurdering

Realkompetansevurdering er viktig for å gi voksne et tilpasset opplæringstilbud. I fjerde avsnitt er det fastsatt at voksne med rett til videregående opplæring etter § 4A-3 skal få et tilbud om realkompetansevurdering. Realkompetansevurdering er nærmere regulert i § 6-46. Dersom den voksne ønsker realkompetansevurdering på et felt knyttet til en sertifiseringsordning, som ligger utenfor Læreplanverket for Kunnskapsløftet og følger annet regelverk, så er dette normalt ikke en realkompetansevurdering etter opplæringsloven.

§ 6-46 Realkompetansevurdering av voksne med rett til videregående opplæring ved inntak

Bestemmelsen omhandler realkompetansevurdering for voksne med rett til videregående opplæring. Bestemmelsen må også ses i sammenheng med forskrift til opplæringsloven § 4-6, § 4-11 og opplæringsloven § 4A-3 femte avsnitt. Se nasjonale retningslinjer for realkompetansevurdering i videregående opplæring .

Plikten

I første avsnitt er det fastsatt at fylkeskommunen plikter å sørge for at voksne søkere som har rett til videregående opplæring etter § 4A-3 får kartlagt og vurdert sin realkompetanse. Dette gjelder dersom den voksne ønsker å bli realkompetansevurdert. Resultatet av realkompetansevurderingen skal danne grunnlaget for opplæringstilbudet som den voksne tilbys. Det er utdypet nærmere i tredje avsnitt hvordan dette skal gjøres.

Innholdet i realkompetansevurderingen

I andre avsnitt er det regulert hva fylkeskommunen skal se på når de skal kartlegge og vurdere den voksnes realkompetanse. Fylkeskommunen skal ved realkompetansevurderingen vurdere den voksnes formelle kompetanse, ikke-formelle kompetanse og uformelle kompetanse. Fylkeskommunen vurderer om den voksnes realkompetanse er likeverdig med den kompetanse som oppnås gjennom videregående opplæring. Likeverdig er ikke det samme som lik. Fylkeskommunen må gjennomføre realkompetansevurderingen på en forsvarlig måte hvor den voksne får en mulighet til å vise kompetansen sin. En vurdering basert kun på skriftlig dokumentasjon vil neppe være

forsvarlig fordi den ikke i tilstrekkelig grad vil avdekke den kompetansen den voksne har. Å vurdere realkompetanse og å vurdere praksis etter §§ 11-8 flg. er ikke det samme. For mer om kravene til realkompetansevurdering som sluttvurdering, se forskrift til opplæringsloven § 4-11. Det følger av § 6 46 annet avsnitt at den voksne kan få godkjent hele eller deler av fag gjennom en realkompetansevurdering.

Opplæringstilbud tilpasset realkompetansen

I tredje avsnitt er det regulert at den voksnes opplæringstilbud skal tilpasses resultatet av realkompetansevurderingen. Resultatet av realkompetansevurderingen er viktig for å avklare hvilket opplæringstilbud den enkelte skal tilbys, og det følger av første setning at den voksne skal tilbys et opplæringstilbud som er tilpasset resultatet av realkompetansevurderingen. Realkompetansevurderingen kan fungere på to måter; enten som en sluttvurdering, eller som en kartlegging av hvilken "restopplæring" den voksne har behov for når fylkeskommunen avgjør hvilket opplæringstilbud den voksne skal tilbys. Det er sagt eksplisitt i andre setning at den voksne ikke skal tilbys opplæring i fag som hun eller han har fått godkjent gjennom en realkompetansevurdering. Godkjent i en realkompetansevurdering er likeverdig med en sluttvurdering i faget, jf. forskrift til opplæringsloven § 4-11.

Krav til enkeltvedtak

Fjerde avsnitt stiller opp formkrav til realkompetansevurderingen. Det går her frem at realkompetansevurderingen er et enkeltvedtak etter forvaltningsloven. Dette kan klages på til Fylkesmannen etter forskriften § 5-1. Det at realkompetansevurderingen er et enkeltvedtak betyr at det skal være skriftlig og at kravene til et enkeltvedtak i forvaltningsloven §§ 24 flg. gjelder. Kravene til et enkeltvedtak er også gjengitt i fjerde avsnitt. I enkeltvedtaket skal det gå klart frem hva den voksne har fått godkjent. Dette gjelder både for hele eller deler av fag. Enkeltvedtaket om realkompetansevurdering skal også inneholde reglene som gjelder for realkompetansevurderingen, de opplysningene som er lagt til grunn (det vil si blant annet den dokumentasjonen som er fremlagt og hvordan vurderingen ellers er gjennomført) og de hovedhensynene som fylkeskommunene har lagt vekt på i vurderingen. Dersom noe av dette mangler har enkeltvedtaket en saksbehandlingsfeil.

§ 6-47 Krav til saksbehandling for voksne med rett til videregående opplæring

Bestemmelsen inneholder krav til saksbehandlingen ved inntak av voksne med rett til videregående opplæring.

Søknadsfrister og ventelister

I første avsnitt er det eksplisitt regulert at for voksne så gjelder ikke søknadsfristene for inntak i § 6-8. Den voksne kan søke om inntak når som helst i løpet av året.

Fylkeskommunen kan ikke henvise søkeren til en søknadsfrist i året. Den voksne har rett til et opplæringstilbud innen rimelig tid og fylkeskommunen kan ikke ha ventelister.

Krav til innholdet i enkeltvedtaket

I andre avsnitt er det fastsatt at fylkeskommunen skal treffe et enkeltvedtak om inntak. Kravene til dette enkeltvedtaket utover de som følger av forvaltningsloven §§ 24 flg. er opplistet i bokstav a til d. Det følger av bokstav a at enkeltvedtaket skal ta stilling til om den voksne har rett til videregående opplæring etter opplæringsloven § 4A-3. Dersom den voksne bare har deler av retten i behold skal det gå frem av enkeltvedtaket hvor mye av retten som er i behold. Etter bokstav b skal vedtaket ta stilling til hvilken sluttkompetanse den voksne tilbys. Fylkeskommunen må her vurdere om søkeren tilbys den sluttkompetansen som hun eller han ønsker. Det skal her være fastsatt om opplæringen skal lede frem til yrkes- eller studiekompetanse. Dersom opplæringen skal lede til yrkeskompetanse, skal det i vedtaket gå frem hvilket fag- eller svennebrev som søkeren skal gis opplæring med sikte på å oppnå. Dette innebærer blant annet at det i vedtaket må gå frem hvilket programområde på vg3 som den voksne tas inn til. I bokstav c er det fastsatt at resultatet av realkompetansevurderingen skal være med. Dette kan være kort og med en henvisning til hvilke fag som er godkjent. Det er heller ikke noe i veien for at enkeltvedtaket om inntak og enkeltvedtaket om realkompetansevurdering skrives i samme dokument. Etter bokstav d skal det også gå frem av enkeltvedtaket hvilket opplæringstilbud den voksne tilbys. Dette er detaljene i tilbudet, blant annet hvor opplæringstilbudet gis, hvilke fag som gis når, tidspunktene etc.

Avvik må begrunnes

I tredje avsnitt er det eksplisitt regulert at dersom den voksne tilbys en annen sluttkompetanse enn ønsket så skal dette begrunnes særskilt i enkeltvedtaket. Den voksne kan klage på dette.

Innen rimelig tid

I fjerde avsnitt er det fastsatt at fylkeskommunen innen rimelig tid må vurdere om den voksne har rett til videregående opplæring, eventuelt gjennomføre en realkompetansevurdering for de som har rett til det og gjøre et enkeltvedtak om videregående opplæring. Forståelsen av rimelig tid er redegjort for i rundskriv Udir-2-2008.

§ 6-48 Inntak av voksne uten rett

Bestemmelsen regulerer inntak av voksne uten rett til videregående opplæring. I første avsnitt er det fastsatt at voksne uten rett til videregående opplæring kan søke om inntak til videregående opplæring. En voksen er en person fra og med det året vedkommende fyller 25 år. Før dette regnes vedkommende som ungdom, også de som har brukt opp retten sin.

Tilbud til voksne uten rett

I andre avsnitt er det fastsatt at fylkeskommunen i enkeltvedtak fastsetter hvilket tilbud voksne uten rett får tilbud om. Det følger av opplæringsloven § 13-3 at fylkeskommunen skal ha et tilbud til disse søkerne, men det er ikke slik at disse har rett til ønsket sluttkompetanse. Når det gjelder disse søkerne er det fylkeskommunen som avgjør hvilket opplæringstilbud den voksne tilbys.

Fullføringsrett

I tredje avsnitt er det fastsatt at voksne uten rett som tas inn til et opplæringstilbud får fullføringsrett, det vil si at hun eller han har rett til å fullføre den opplæringen som hun eller han er tatt inn til. Fylkeskommunen fastsetter i enkeltvedtaket hvor mye opplæring og hvilken opplæring den voksne tilbys. Dette kan være ett år eller fullt opplæringsløp frem mot sluttkompetanse. Voksne med fullføringsrett får samme rettigheter etter inntaket som voksne med rett har etter kapittel 4A, jf. tredje avsnitt. Også for voksne uten rett skal opplæringen være gratis.

Realkompetansevurdering

I fjerde avsnitt er det regulert at voksne uten rett selv må betale for realkompetansevurderingen, med mindre dette dekkes av NAV eller andre, jf. opplæringsloven § 4A-3 femte avsnitt. Fylkeskommunen fastsetter avgiften for realkompetansevurdering. Det vises her også til at deler av § 6-46 også gjelder for realkompetansevurdering av voksne uten rett.

§ 6-49 Inntaksrekkefølge

Bestemmelsen regulerer inntaksrekkefølgen for voksne. I første avsnitt er rangeringen av voksne regulert dersom det er få plasser. Det følger her at voksne med rett alltid rangeres øverst. Deretter rangeres voksne uten rett som har fullført, men ikke bestått videregående opplæring før voksne uten rett som har yrkes- eller studiekompetanse. Dersom fylkeskommunen mener det er andre grupper voksne så kan de fastsette i lokal forskrift hvordan disse skal rangeres inn. Intensjonen med § 6-49 første avsnitt er at voksne med rett rangeres før voksne uten rett. Personer som i kalenderåret er under 25 år regnes som ungdom, ikke som voksen. Dersom en ungdom som har brukt opp retten til videregående opplæring søker om mer videregående opplæring, så er ikke dette en søknad etter kapittel 4A.

Av andre avsnitt følger det at voksne også kan søke om videregående opplæring etter opplæringsloven § 3-1, men at de skal da rangeres etter ungdom. Dette er også regulert i § 6-14 siste avsnitt.

Kapittel 6A om formidling til læreplass

Kapittel 6A regulerer formidling til læreplass. Det er viktig å se reglene om inntak og formidling i sammenheng.

§ 6A-1 Virkeområde og vilkår for formidling til læreplass som lærling, praksisbrevkandidat eller lærekandidat

Bestemmelsen regulerer formidling av læreplass og vilkårene for at en søker skal kunne formidles.

Første avsnitt fastsetter at kapitlet regulerer formidling av lærlinger, praksisbrevkandidater og lærekandidater til opplæring i bedrift, etter opplæringsloven kap. 4.

I andre avsnitt er det fastsatt at den som skal formidles også skal tas inn til videregående opplæring etter kapittel 6. Formidling handler om hvilket opplæringstilbud søkeren som er tatt inn til for eksempel vg3 skal ha; skal det være i skole eller i bedrift. Inntak og formidling kan skje samtidig.

Tredje avsnitt gjelder for lærlinger. Det er fastsatt at reglene om opprykk til neste trinn ved inntak etter §§ 6-28 flg. også gjelder for den som skal formidles. Søkerne må være kvalifisert til opprykk til vg3 etter inntakskapitlet for å bli formidlet til opplæring i bedrift innenfor et programområde på vg3. Paragraf 6-37 åpner likevel for en individuell vurdering av søkere som ikke oppfyller vilkårene i § 6-28. For de som søker om formidling tidligere på året, gjøres formidlingen og inntaket under forutsetning av at søkeren vil oppfylle vilkårene. Det er fylkeskommunen som har ansvaret for denne vurderingen.

Fjerde avsnitt gjelder formidling av lærekandidater og praksisbrevkandidater. Det følger her at søkere til læreplass som lærekandidat må ha bestått sitt opplæringsløp mot planlagt grunnkompetanse for å bli formidlet til opplæring i bedrift på neste nivå. Søkere som har gjennomført, men ikke bestått på vg1 eller vg2 kan søke formidling som praksisbrevkandidat eller lærekandidat. Det er fylkeskommunens ansvar å vurdere om søkeren oppfyller vilkårene.

§ 6A-2 Lokal forskrift om formidling

Bestemmelsen fastsetter at fylkeskommunen skal fastsette en lokal forskrift om formidling.

Den lokale forskriften må etter første avsnitt være innenfor rammene som er fastsatt i opplæringsloven med forskrifter og saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven kapittel VII. Den lokale forskriften om inntak etter § 6-2 og den lokale forskriften om formidling kan reguleres i den samme forskriften. For mer om reglene for fastsettelse av lokal forskrift viser vi til merknad til § 6-2.

§ 6A-3 Informasjonsplikt

Bestemmelsen slår fast at fylkeskommunen har informasjonsplikt overfor bedrifter og elever om det regelverk som gjelder ved formidling av lærlinger, praksisbrevkandidater og lærekandidater. Det vil si informasjon om det som omtales i dette kapitlet og i den lokale forskriften etter § 6A-2.

Informasjonen bør som hovedregel gis skriftlig, men den kan gjerne suppleres med informasjonsmøter. Eksempler på informasjon til lærebedrift/elev:

- Formidlings- og søknadsfrister
- Arbeidsavtale mellom lærling og bedrift
- Lønn
- Informasjon om lærekontrakt - plikter og rettigheter
- Veiledningsinformasjon til bedriftene om prosessen fram til lærekontrakt
- Ulike gjennomføringsmodeller
- Mulighet for at eleven selv søker lærekontrakt
- Lærekandidatordningen og praksisbrevordningen som alternativ til lærlingkontrakt

§ 6A-4 Søknadsfrist

Bestemmelsen inneholder søknadsfrister ved formidling. Denne tilsvarer § 6-8 for inntaket.

Søknadsfrister

I første avsnitt er det fastsatt søknadsfrister for formidling. Disse må ses i sammenheng med fristene for inntak i § 6-8. Dette er to frister for søknader om formidling. Den 1. februar for praksisbrevkandidater og lærekandidater og 1. mars for lærlinger. Begge fristene er satt til kl. 23.59, det vil si innen utløpet av dagen. Disse fristene er nasjonale, og fylkeskommunene kan ikke fastsette andre frister enn disse.

Frist som forfaller på lørdag etc.

Det følger av andre avsnitt at dersom 1. februar eller 1. mars faller på en lørdag eller søndag

så vil fristen være neste virkedag, se også merknad til § 6-8 tredje avsnitt.

Sent innkomne søknader

Tredje avsnitt regulerer behandlingen av søknader som kommer inn etter fristene i første og andre avsnitt. Her er det fastsatt at fylkeskommunen i den lokale forskriften om formidling skal regulere hvordan de behandler søknader som kommer inn etter søknadsfristen. Dette er viktig for å sikre forutsigbarhet og ha felles retningslinjer for hvordan søknader som kommer inn for sent skal behandles. Fylkeskommunen kan i den lokale forskriften fastsette en absolutt frist for når søknaden må være kommet inn for å bli tatt med i "årets" formidling. Denne fristen vil ikke gjelde for de som søker om inntak og formidling i samarbeid med oppfølgingstjenesten etter siste avsnittet. Det er videre presisert i fjerde avsnitt et forvaltningsrettslig prinsipp om at fylkeskommunen må sikre at det ved behandlingen av søknader som er kommet inn for sent, ikke skjer usaklig forskjellsbehandling.

Kunngjøring av søknadsfristen

Femte avsnitt fastsetter at fylkeskommunen må kunngjøre søknadsfristen for formidling senest fire uker før den utløper. Fylkeskommunen avgjør hvordan kunngjøringen skjer. Dette vil kunne ivaretas gjennom Vigo og vilbli.no og gjennom brosjyrer eller liknende til søkere om formidling.

Formidling i samarbeid med oppfølgingstjenesten

Siste avsnitt fastsetter at ved formidling i samarbeid med oppfølgingstjenesten så gjelder ikke fristene i bestemmelsen. Fylkeskommunen skal da så langt det er mulig formidle søkere som meldes til dem etter fristene. Dersom oppfølgingstjenesten var bundet av fristene ville det gjøre det vanskelig for tjenesten å oppfylle oppgavene sine, jf. opplæringsloven § 3-6 og forskrift til opplæringsloven kapittel 13. Se ellers tilsvarende regel for inntak i § 6-8 siste avsnitt.

§ 6A-6 Formidling av lærlinger, praksisbrevkandidater og lærekanidater

Bestemmelsen regulerer rettigheter og plikter ved formidling.

Søkerens rett

Første avsnitt omtaler ungdom og voksnes adgang til å søke læreplass i et lærefag i henhold til lærefagets plassering i tilbudsstrukturen. For de fleste lærefagene vil dette være etter vg2. I særlopfag søkes det om læreplass etter vg1. I lærefag med vg3 i skole søkes det om læreplass etter vg3 i skole er avsluttet. For de som får vg3 i skole, se § 6A-9.

Fylkeskommunens ansvar

Andre avsnitt omtaler fylkeskommunens plikt til å formidle personer med ungdomsrett til lærebedrifter i eget eller et annet fylke som fylkeskommunen har inngått avtale om læreplass med. Med formidling menes her å legge til rette for kontakt mellom elev og lærebedrift. Alle elever som søker skal formidles til lærebedrifter det er inngått avtale med. Det er opp til bedriften å avgjøre hvem de vil inngå lærekontrakt eller opplæringskontrakt med.

Bedriften

Tredje avsnitt åpner for at bedriften kan stille krav til lærlingen, praksisbrevkandidaten eller lærekandidaten begrunnet i virksomhetens behov, for eksempel språkkompetanse for en reiselivsbedrift. Kravene som stilles til elevene skal ikke være diskriminerende for eksempel når det gjelder kjønn, religion, politisk tilhørighet, seksuell legning eller liknende.

Krav til lærekontrakt eller opplæringskontrakt

Fjerde avsnitt slår fast at det skal tegnes lærekontrakt eller opplæringskontrakt mellom eleven/lærlingen/praksisbrevkandidat/lærekandidaten og bedriften. Opplæringsloven § 4-1 sier det må skrives lærekontrakt for å være lærling og opplæringskontrakt for å være praksisbrevkandidat eller lærekandidat. Det er dermed krav om underskrevet lærekontrakt eller opplæringskontrakt før opplæringen i bedrift kan begynne. Lærekontrakten og opplæringskontrakten må være godkjent av fylkeskommunen, jf. opplæringsloven § 4-5. Prøvetid er kun tillatt for lærlinger som har fylt 21 år og som inngår lærekontrakt med full opplæring i bedrift, jf. opplæringsloven § 4-5 tredje avsnittet.

§ 6A-7 Avtale om annen organisering av opplæringa

Bestemmelsen gjelder fylkeskommunens mulighet til å godkjenne lærekontrakter og opplæringskontrakter som inneholder en annen organisering enn den opplæringsordningen som er fastsett i Læreplanverket for Kunnskapsløftet for faget, jf. opplæringsloven § 3-3 fjerde avsnitt.

Alle kandidater som kommer inn under denne bestemmelsen er lærlinger, praksisbrevkandidater eller lærekandidater i den tiden de er i bedrift. Siden disse kandidatene har inngått lærekontrakt eller opplæringskontrakt og dermed valgt lærefag, bortfaller kravet om prosjekt til fordypning og kroppsøving. I og med at kandidaten har valgt lærefag er det viktig at opplæringen innrettes mot det lærefaget som er valgt. Elever som har tegnet lærekontrakt etter § 6A-7 har valgt lærefag, og har ikke det samme behovet for yrkesorientering som elever som har disse fagene i skole. I disse tilfellene må innholdet i opplæringen på vg1 og vg2, og eventuelt tverrfaglig praktisk eksamen på vg2, gjennomføres slik at det sikres relevans i forhold til valgt lærefag. De fleste vg2 har kompetansemål som kan vise til flere lærefag. Også der kompetansemålene peker i retning av spesielle lærefag vil det være innholdsfrihet. Det avgjørende er at innholdet kan brukes for å vise kompetansen i forhold til kompetansemålene, ikke at innholdet er hentet fra et spesielt lærefag.

Eksempler på ulike organiseringsmåter

Bokstav a til e gir eksempler på annen organisering som kan avtales. Det kan også tenkes andre alternativer. De ulike modellene kan også kombineres ut ifra lokale behov.

Bokstav a innebærer at fylkeskommunen og bedriften kan avtale at bedriften får hele eller deler av ansvaret for opplæringen i de fagene som normalt gis i skole. Dette kan være både programfag og fellesfag. Dersom opplæringen i bedrift skal omfatte fellesfag, må bedriften gjennom avtale med fylkeskommunen kunne godtgjøre at den har undervisningskompetanse i de aktuelle fellesfagene. Lektor II-ordningen kan være aktuell, i andre programfag. Eksempler på programfag kan være fysikk og kjemi, noe som kan være aktuelt i de tilfeller der fagbrev kombineres med studiekompetanse. Opplæringen kan da gjerne foregå i bedrift, for eksempel i bedriftens kjemiske laboratorium. Se også bokstav d. Lærlingene, praksisbrevkandidatene og lærekandidatene er elever når de får opplæring i fellesfagene og eventuelle programfag, og de skal ha opplæring i henhold til årstimetallet og ha standpunkt karakter i disse fagene.

Bokstav b innebærer at fylkeskommunen og bedriften kan avtale at skolen får hele eller deler av ansvaret for opplæringen i de fagene som normalt gis i bedrift. Bokstav b åpner ikke for at verdiskapningsdelen bortfaller fra læretiden, og er derfor ikke det samme som beskrevet i opplæringsloven § 3-3 femte avsnitt som omtaler fylkeskommunens plikt til å gi tilbud om vg3 i skole dersom læreplass ikke kan formidles. Se ellers § 6A-9.

Bokstav c innebærer at opplæringen i skole og bedrift skjer i en annen rekkefølge enn det som følger av Læreplanverket for Kunnskapsløftet. Dette betyr at fellesfag, felles programfag og opplæring i bedrift kan påbegynnes og avsluttes på de tidspunkter en ut ifra lokale behov finner hensiktsmessig. For eksempel kan opplæringen starte med en kort innføring i lærefaget etterfulgt av en praksis- og opplæringsperiode i bedrift, der fellesfag inkluderes i opplæringen. Fellesfagene og felles programfag kan også starte opp etter for eksempel et halvt år i bedrift og strekke seg over alle de fire årene i opplæringsløpet. Ansvaret for henholdsvis fellesfag, programfag og opplæring i bedrift er ikke endret dersom opplæringen organiseres etter punkt c.

Bokstav d tydeliggjør muligheten for at fylkeskommunen kan gi tilbud til kandidater som ønsker å gjennomføre en utdanning som fører fram til både fag-/svennebrev og studiekompetanse (YSK/TAF). Dette bør ses i sammenheng med § 6-11 andre avsnitt.

Bokstav e viser til ordningen med praksisbrev. Praksisbrevkandidaten tas først inn til ett utdanningsprogram der det tilbys praksisbrev, og deretter må det inngås avtale om formidling etter § 6A-6. Det er viktig at forholdet mellom skoleeier og bedriftens ansvar tydeliggjøres i kontrakt.

Krav til kontrakten

I andre og tredje avsnitt er det fastsatt krav til både lærekontrakter og opplæringskontrakter når det er avtalt en annen måte å organisere opplæringen på. Det skal følge av kontakten hvilket ansvar bedriften har når kandidatene er i bedrift. Det skal også følge av kontakten hvilken organisering som er valgt, dersom det er bestemt en annen rekkefølge enn det som følger av Kunnskapsløftet, slik at det også er klart når fylkeskommunen har ansvaret.

Godskriving

I fjerde avsnitt er det gitt informasjon om reglene om godskriving i §§ 11-8 til 11-15.

§ 6A-8 Unntak fra opplæringsordninga for lærling, praksisbrevkandidat eller lære kandidat med nedsatt funksjonsevne

Første avsnitt åpner for at fylkeskommunen kan samtykke til at det blir fastsatt unntak fra de vanlige kontraktsvilkårene for personer med begrenset arbeidsevne. For lærlinger er det likevel ikke tillatt å avtale unntak fra Læreplanverket for Kunnskapsløftet. Dette krever et annet hjemmelsgrunnlag. For lære kandidater og praksisbrevkandidater vil dette være mulig, forutsatt at unntakene er i samsvar med reglene i opplæringsloven med forskrifter.

I andre avsnitt er det gitt informasjon om reglene om godskriving i §§ 11-8 til 11-15.

§ 6A-9 Rett til vg3 i skole

Bestemmelsene regulerer søkere som ikke får tildelt lære plass på vg3, og at disse har rett til opplæring i skole i et programområde på vg3 som bygger på programområdet på vg2. Dette følger også av opplæringsloven § 3-3 femte avsnitt. Bestemmelsen gjelder også for elever i fag med særløp som tegner lærekontrakt etter vg1 og de lærefag som har fire års opplæring kombinert med ett års verdiskapning, der lærekontrakt tegnes etter vg3.

Når det nærmer seg skolestart bør fylkeskommunen ta kontakt med de som ikke har blitt formidlet og avklare om søkeren ønsker opplæring i skole dersom fylkeskommunen eller søkeren selv ikke kan skaffe lære plass. Det er fastsatt en absolutt frist for når denne kontakten må være gjort, 1. september. Dersom søkeren ikke er formidlet innen 1. september så skal fylkeskommunen tilby søkeren videregående opplæring i skole. Dette betyr ikke at fylkeskommunene har en plikt til å starte tilbud den 2. september. Det vil også her være mulig å starte med opplæring i skole for å tegne en lærekontrakt senere når en lærebedrift er plass. Det er her viktig at fylkeskommunen følger søkeren opp slik at søkeren ikke mister motivasjonen og faller fra fordi det tar for lang tid før fylkeskommunen oppfyller søkerens rett til videregående opplæring.

§ 6A-10 Formidling av voksne

Fylkeskommunen kan også formidle voksne med rett til videregående opplæring. Eventuell opplæring i bedrift for voksne vil reguleres likt som for andre lærlinger etter opplæringsloven

kap.4. Dette følger av første avsnitt.

I andre avsnitt står det at der voksne inngår en kontrakt med en annen organisering etter § 6A-6 skal normalt opplæringen i skole organiseres etter opplæringsloven kap. 4A. Dette vil også være hovedregelen der voksne er tatt inn til et opplæringstilbud etter opplæringsloven § 4A-3. For voksne gjelder det ikke en 1. september-frist for formidling.